

«Зі стелі» — на п'єдестал

Криве дзеркало
соціологічного
ракурсу
«Рейтингу»

» стор. 4

Президент — зрадник

Під вікнами
Зеленського
проводили акцію
протесту

» стор. 2

Транш на реанімацію

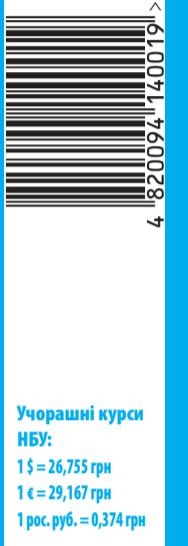
Україна отримає від МВФ перший
транш кредиту «стенд-бай» —
1,9 млрд доларів: це вже
не підтримка наших реформ,
а лише «гуманітарна» допомога для
покриття дефіциту Держбюджету

» стор. 5

Україна молода

Вівторок, 26 травня 2020 року

№ 44(5646)

Учораши курси
НБУ:
1 \$ = 26,755 грн
1 € = 29,167 грн
1 рос. руб. = 0,374 грн

«Замасковані» мандри

Туристичні агенції
втрачають через
 карантин весняні
прибутки, але вірють,
що влітку буде й на
їхній вулиці свято

» стор. 9

Добре там, де ми є.
Фото з сайта pmtd.ua.

«Міжобласні перевезення ми поки що не відкриваємо. Це буде на початку червня, як тільки ситуація дозволить це зробити».

Денис Шмигаль
прем'єр-міністр України

■ ВЕСНЯНИЙ НАСТУП

Президент — зрадник

Під вікнами Зеленського провели акцію протесту

Фото з сайта umoloda.kyiv.ua.

Інф. «УМ»

Учасники всеукраїнської акції протесту «Рік Зеленського — рік реваншу» в нелію, 24 травня, після мітингу на майдані Незалежності, пройшли центром Києва, співаючи патріотичних пісень, і завершили акцію вже під вікнами багатоповерхівки, в одній із квартир якої нібито проживає президент Зеленський.

Вигукуючи гасла «Стоп реванш!», «Єрмака у відставку!» і «Слава Україні!», активісти обклеїли паркан навколо будівлі листівками відповідного змісту із зображенням Зеленського та запалили фаєри. За адресою: вул. Грушевського, 9 а, де розташований скандально відомий будинок, зібралися кілька тисяч людей.

Учасники акції протесту також озвучили свої вимоги до влади і заспівали Гімн України. Крім національної символіки, активісти тримали прапори політичних партій «Національний корпус», «Демократична сокира», ВО «Свобода» і ГО «Справа громад». Серед вимог учасників акції: припинити «політику капітуляції» на умовах Кремля, звільнити безпідставно утримуваних майданівців, добровольців, волонтерів, припинити «наступ на українську мову» та дотримуватися мовного законодавства, відновити діяльніше зближення України з НАТО і ЄС, звільнення і покарання для керівника офісу президента Андрія Єрмака.

Пізніше поліція Києва повідомила, що в ході масових заходів у центрі Києва в неділю порушень громадського порядку не зафіксовано.

■ НА ФРОНТІ

Окупанти готовять провокації

Загинув солдат 93-ї окремої механізованої бригади ЗСУ Євген Сафонов із Павлограда

Леонід ШКІЛІНДЕЙ

За минулі чотири доби збройні формування Російської Федерації, їхні поспілаки та найманці 42 рази порушили режим припинення вогню. Противник обстріляв наші позиції із заборонених Мінськими домовленостями артилерійськими системами калібру 122 мм, мінометів калібрів 120 мм і 82 мм, а також гранатометів різних систем, БПЛА, великокаліберних кулеметів та стрілецької зброї.

Найгарячіше було на донецькому напрямку. По всій лінії фронту в районі відповідальності оперативно-тактичного угруповання «Схід» противник гатив із високою інтенсивністю. Ворог обстріляв позиції наших захисників поряд із населеними пунктами Кам'янка, Красногорівка, Новотроїцьке, Старогнатівка, Авдіївка, Піски, Водяне, Гнутове, Верхньоторецьке, Чермалик, Павlopіль, Широкине. Поблизу Богданівки росіяни до всього застосували також БПЛА для скидання пострілів ВОГ-17. Продовжують полювати на наших воїнів ворожі снайпери.

На луганському напрямку в районі відповідальності оперативно-тактичного угруповання «Північ» загарбники задіяли 120-та 82-міліметрові міномети, гранатомети різних систем, великокаліберні кулемети та стрілецьку зброю, обстрілюючи позиції наших захисників поблизу Оріхово-

вого, Майорська, Сизого, Кримського, Луганського, Трьохізбенки. По наших захисниках неподалік Новолуганського від окупованого селища Байрак збройні формування Російської Федерації вели вогонь зі ствольної артилерії 122-го калібрі.

Унаслідок ворожих обстрілів за ці чотири доби дев'ятеро військовослужбовців Об'єднаних сил отримали поранення. Зокрема, йдеться про сімох військовослужбовців, які зазнали уражень 21 травня внаслідок влучання мінометної міни калібру 120 мм у вантажний автомобіль (за іншою версією, його підриву на протитанковій міні) в районі селища Кримське Луганської області. В усіх — закриті черепно-мозкові травми, струс головного мозку, контузії, ушкодження органів слуху, забої, поранення кінцівок. Наразі вони перебувають у Дніпропетровській обласній лікарні ім. Мечникова, їхній стан середньої тяжкості.

На жаль, під час того обстрілу загинув солдат 93-ї окремої механізованої бригади ЗСУ Євген Сафонов із Павлограда (позивний «Сафон»). Він народився 25 листопада 1988 року в місті Павлоград на Дніпропетровщині, там постійно мешкав. Мав середню освіту. Працював на шахті. У перший рік війни в 2014 році воював у складі добровольчого батальйону ЗСУ «Айдар». У 93-тю бригаду прийшов у січні 2019

■ ДАНІ РОЗВІДКИ

У пресцентрі штабу Об'єднаних сил повідомили, що розвідка виявила артилерійські системи окупантів поруч із будинками в населених пунктах Василівка та Яковлівка. Водночас на вулицях окупованої Голубівки були помічені самохідні артилерійські установки 2С1 «Воздіка». На очах переліків містян загарбники неодноразово здійснювали демонстративне розгортання розрахунків на вогневих позиціях і підготовку до ведення вогню в напрямку Ново-тошківського.

За повідомленнями українських розвідників, російські найманці готують жителів північно-західних районів окупованого Донецька до примусової евакуації, що свідчить про підготовку наступних провокацій. Такі дії збройних формувань Російської Федерації, очевидно, мають на меті примусити підрозділи Об'єднаних сил відкривати вогонь у відповідь, що у подальшому звинуватити українських захисників у зліві Мінських домовленостей та обстрілах мирних жителів.

У ЗСУ наголосили, що Об'єднані сили ніколи не вели, не ведуть і не будуть вести вогонь по будинках мирних жителів і цивільної інфраструктури. Така поведінка властива лише окупантів військам.

року, був номером обслуги у протитанковому дивізіоні.

Військовослужбовці Об'єднаних сил невідкладно реагували на ворожі збройні провокації прицільним вогнем по позиціях противника. За даними розвідки, за цей час наші війни знищили вісім російських окупантів і щонайменше 14 поранили.

■ COVID-19

Продовжуємо маскуватися

У зоні особливого ризику залишаються Львів та Закарпаття

Катерина БАЧИНСЬКА

Карантин продовжили до 22 червня. Про це йдеться у постанові Кабінету Міністрів. Проте обмеження будуть адаптивними. Тобто влада на місцях сама вирішуває, які послаблення застосовувати.

Ще в п'ятницю у більшості регіонів країни запустили роботу громадського транспорту. На день пізніше вирішила виходити з карантину столиця. І ось тут почалася епопея зі столичним транспортом. Адже напередодні у МОЗ заявили, що не рекомендують запускати в Києві автобуси, тролейбуси та «маршрутки» у звичному режимі. Причина — кількість інфікованих вища, ніж у решті країни. Проте столична влада наполягала на іншому. Кажуть, Київ — завелике місто і без повноцінного відновлення роботи транспорту вийти з карантину немає можливості.

Зійшлося на тому, що в суботу транспорт таки запрацював. Метро ж почало працювати з понеділка. Проте з нововведеннями. «Відтепер метрополітен працює без жетонів. Після відновлення роботи підземки пасажири користуватимуться винятково електронним

квитком», — зазначили у пресслужбі «підземки». Також у мегрополітені пообіцяли дотримуватися санітарних норм і не дозволити великого скупченння людей.

На другому етапі виходу з карантину дозволили проведення релігійних і спортивних заходів, проте поки без глядачів чи відвідувачів. З понеділка почали працювати дитячі садочки та готелі. «Не передати, наскільки стало легше. Зранку завела дитину до садочка — і вже далі планую день. Бо раніше потрібно було погодинно просити няню і неможливо було розплачувати власні справи. Тому такі нововведення точно на користь», — зазначає молода матуся Ірина Пустовіт.

Також дозволили роботу автотранспорту приміського сполучення, а от залізниця та авіасполучення мають запрацювати пізніше. «За попередньою інформацією, швидше за все, залізниця запрацює з 1 червня», — заявив міністр інфраструктури Владислав Криклій. В уряді також зазначили: не готові поки до відкриття міжобласного сполучення. Адже є низка регіонів, які ю досі в зоні ризику масового зараження на Covid-19. «Міжобласні перевезення ми поки що не відкриваємо. Це буде на початку червня, як тільки ситуація дозволить це зробити», — заявив прем'єр Денис Шмигаль.

Серед тих, хто ю досі лишається в зоні ризику, — Закарпатська область. Там не перейдуть до наступного етапу послаблення. Все через спалахи коронавірусу в одному з найбільших міст області — Мукачеві. Напередодні там у психоневрологічному інтернаті зафіксували 71 випадок Covid-19. Тож нині, за словами очільника області, ситуація в регіоні не відповідає критеріям, які дозволяють послабити карантинні обмеження.

Львів також застяг на першому етапі виходу з карантину. До другого, каже головний медик міста Володимир Зуб, не готові. Адже за тиждень зафіксували понад сотню випадків захворювання.

І поки в уряді працюють над третім етапом виходу з карантину, вірус усе ще вирує. За попередню добу захворіло більше українців, аніж одужало. Чи не зарано вводити в Україні послаблення та чи не погрішиться статистика вже наступного тижня — поки важко сказати. Проте не варто забувати, що, попри послаблення, вірус нікуди не дівся. Тому маски та засоби захисту українці мають носити після послаблень.

Діана ТРИХЛІБ

Представники захисту рівності та прав жінок очікують позитивного результату в ході розгляду урядом ратифікації Стамбульської конвенції. Петиція стосовно ратифікації набрала більше голосів, ніж очікувалося (26 416), та отримала статус «на розгляді». Цю інформацію відображену на сайті офіційного інтернет-представництва президента України.

«Ми збиралі голоси всією Україною. Ми зверталися до знаних людей, які на своїх сторінках закликали підтримати нашу ініціативу, наприклад: алоуаalyona, Слава Фролова, Станіслав Топольницький (керівник Програми співробітництва Представництва ЄС в Україні), Альона Парфьонова (співголова організації «Батьки SOS»), — розповідає Тетяна Ісаєва, директор «Центру гендерної культури».

Тим часом після закінчення збору голосів, що сталося на 10 днів раніше офіційної дати завершення (24 травня), на сайті з'явилася нова петиція, ініціатором якої є Олександр Лапко. У своєму зверненні він закликає уряд відхиленіти подальшу ратифікацію Стамбульської конвенції, аргументуючи тим, що конвенція є загрозою знищенню сімейних цінностей.

■ ПАМ'ЯТЬ

Квіти для Кобзаря

У Каневі вшанували Тараса Шевченка

Людмила НІКІТЕНКО

На Чернечій горі в Каневі чекаючи вшанували Тараса Шевченка з нагоди 159-ї річниці з дня перепоховання Кобзаря, коли він назавжди повернувся в Україну. Як повідомили «УМ» у Канівській міській раді, цього разу у з'язку з карантином і погодними умовами заходи проходили за участі обмеженої кількості людей. Подолали «останній шлях Кобзаря» лише найвітрявліші.

Традиційно зранку в Успенському соборі, в якому в 1861 році стояла домовина з тілом поета перед перепохованням, відбулася урочиста панахида. Потім — традиційна хода до могили Тараса Григоровича, до якої ук-

райні поклали квіти і взяли участь у поминальній панахиді, яку провів отець Сергій Нікітін.

«Сьогодні ми прийшли до Шевченка, якого 159 років тому забрали з петербурзького «болота» і повернули в Україну. І саме Канів його приняв і взяв на себе цю відповіальність. У той день тут так само звучала молитва. Канівські священники проводили Тараса Григоровича в останню дорогу. Відтоді Канів став для українців своєрідним Єрусалимом. Сьогодні сумний, але водночас світливий день — день повернення Шевченка в Україну», — звернувшись до всіх присутніх на заходах перший заступник генерального директора Шевченківського на-

Канів 22 травня.
Фото надане пресслужбою Канівської міської ради.

ціонального заповідника Ігор Ліховий.

Голова Черкаської ОДА Роман Боднар нагадав, що кожна дата Пророка — це привід

нагадати про феномен Тараса Шевченка, філософію його творчості й фундаментальне значення творів поета для української духовності.

■ СТОЛИЦЯ

Мер бігти не замість благодійника

«Пробіг під каштанами» відбудеться у новому форматі

Діана ТРИХЛІБ

Традиційно 27 років поспіль в останню неділю травня у Києві охочих збирало благодійно-спортивний захід «Пробіг під каштанами». Його метою з 2002 року був збір коштів для Центру дитячої кардіології та кардіохірургії МОЗ України. І цього непростого року 31 травня бігуни стартують у новому форматі благодійної ініціативи #ПробігONлайн.

Цього року оргкомітет проекту вирішив направити кошти на боротьбу з Covid-19. Рецipiєнтом #ПробігONлайн є українські лікарі та медичні заклади: Центр дитячої кардіології та кардіохірургії і лікарні, про які інформує МОЗ України на своєму ресурсі.

Керівниця проекту Галина Філімонова поділилася з «Українкою молодою» деталями

проведення 28-го «Пробігу під каштанами»: «Новий формат дає можливість кожному українцю взяти участь у дії. Реєстрація відбувається в електронному режимі на офіційному сайті проекту probig.kiev.ua, а сукупні благодійні внески становить 100 гривень. Долучитися можна індивідуально кожному або ж командою від 30 осіб. Реєстрація триватиме включно до 31 травня».

Як відбуватиметься захід? У неділю, 31 травня, о 10-й годині ранку учасники мають зайти на офіційну сторінку сайту або ж на один із профілів Пробігу в соціальних мережах (Instagram, Facebook). «Зараз тривають перемовини з одним із міських телеканалів. Можливо, відбуватиметься телетрансляція, яка дасть можливість розширити аудиторію залучених до заходу. Цей за-

хід є частиною святкування Дня Києва, а враховуючи карантинні обмеження, хоча б у такому форматі хочемо долучити більше людей», — розповіла Галина Філімонова.

Організатори в прямому ефірі розповідатимуть історію створення проекту та започаткування окремих стартив. Кульмінацією всього буде п'ятикілометровий забіг команди амбасадорів, які подолають дистанцію за кожного благодійника.

Тренеркою цьогорічної незвичайної команди є однією з амбасадорок є олімпійська призерка Христина Струй. Разом із нею долатимуть кілометри, зокрема, Наталія Лебедєва — учасниця та переможниця перших пробігів, починаючи з 1993 року; Вадим Гутцайт — міністр молоді та спорту і Віталій Кличко —

кіївський мер-боксер. До амбасадорів долучиться й один із представників команди «Нескорених», із кандидатурою якого ще не визначилися.

«Карантинні заходи послаблюють, і може виникнути запитання від людей: «Чому ми не можемо вийти на пробіг?». Ви можете. Однак ми як офіційна організація не агітуємо виходити саме 31 травня. Минулого року офіційно зареєстрованих учасників було понад 20 тисяч, а загалом у той день на майдані Незалежності перебувало близько 40 тисяч. Ми хочемо уникнути скучення людей», — каже Галина Філімонова.

Кількість цьогорічних учасників і сукупні благодійні кошти станом на 21 травня вже налічує 887 благодійників і 86 тис. 472 гривні внеску, уточнили організатори.

■ ПРАВА ЛЮДИНИ

Війна систем цінностей

Петиція про ратифікацію Стамбульської конвенції набрала понад 26 тисяч голосів підтримки

«Зараз ми сфокусувалися на тому, що готуємо відповіді, які стосуються безпосередньо конвенції. Готуємося аргументувати свою ініціативу на більш високому рівні: листи від громадських організацій, юристів тощо. Ми не зосереджуємося зараз на закликах людей, які проти ратифікації. Зараз відбувається «війна систем цінностей». Україна — це держава, яка має виконувати міжнародні зобов'язання. Україна сама брала у написанні цієї конвенції у 2011 році. А люди, які зараз прийшли до влади, зовсім не розуміють, про що йдеться», — говорить Тетяна Ісаєва.

Наразі очікується реакція Володимира Зеленського та розгляд урядом петиції, яка набрала понад 25 тисяч підписів. «Володимир Зеленський, балотуючись у президенти, казав, що одним із його перших

кроків на посаді стане саме ратифікація Стамбульської конвенції. Побачимо, чи виконає він свою обіцянку, — каже Тетяна Ісаєва. — А у грудні цього року відбувся третій Український жіночий конгрес, на якому перша леді України Олена Зеленська ініціювала та підтримала ідею про приєднання України до «Партнерства Біарріц». Партнерство обов'язково передбачає ратифікацію урядом Стамбульської конвенції».

Нагадаємо, в 2011 році Україна підписала Конвенцію Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству. У 2016-му уряд провів спробу ратифікувати документ. У грудні 2018 року тоді президент України Петро Порошенко закликав Верховну Раду ратифікувати конвенцію, але цього не сталося.

■ ЖАХ!

Рибалка, зброя і сім трупів

Трагедія в Новоселиці: за що орендар ставка на відпочинку розстріляв ветеранів АТО і волонтерів

Іван БОЙКО

Новина про криваве побоїще в селі Новоселиця Попільнянського району приголомшила не лише Житомирщину, а й усю Україну. Чому орендар ставка постріляв своїх гостей у ніч на п'ятницю, багатьох з яких знав навіть із десяток років? На це запитання не одразу зможуть відповісти слідчі, а тим більше суд.

Сам підозрюваний Анатолій Захаренко, якого у вихідні рішенням суду взято під варту, стверджує, що то була самооборона. Мовляв, гости були озброєні і погрожували йому, ще й поранили пострилом у руку. Дійсно, поліція знайшла на місці розстрілу п'ять одиниць зареєстрованої на учасників інциденту зброї (серед яких є автоматична).

От тільки більшість своїх жертв (щонайменше п'ятьох із семи) орендар застрілив із «гладкоствольною» зброєю, коли ті спали після застілля й погрожували йому фізично. Врятуватися вдалося лише одному гостю — той випадково відійшов «до вітру», і це врятувало йому життя. Серед загиблих і старший сержант, контрактник Нацгвардії Віталій Вульчин, який тільки-но повернувся з фронту і був застрелений уві сні, коли відпочивав на засłużеному відпочинку зі своїми друзями.

Спілкуючись з односельцями Захаренко, «УМ» удалося з'ясувати, що він був запальним відлюдком, був не балакучим, але хазяйновитим: узяв ставок в оренду, почистив, зарібив, побудував на березі бесідку для відпочивальників.

«Якби він був таким уютним, то односельці не замовляли б у нього бесідки на свята, там за гарної погоди завжди були люди — дні народження, хрестини святкували. Просто ніхто його добре не знав, він спілкувався з односельцями мало, хату збудував собі поблизу ставка, подалі від сільських, тому й кажуть, що він відлюдком був», — зазначають односельці Захаренко.

Хоча є й такі мешканці Новоселиці, які прямокожуто кажуть «УМ», не називаючи своїх прізвищ: «Слава Богу, що цього Захаренка більше не буде в селі! Був дуже запальним і суворим, люди його побоювалися». І додають, що той був гарним мисливцем, знався на зброї. Щоправда, порушував умови зберігання: за словами людей, у попередньому шлюбі (стрілок нині одружений у другому) стала трагедія — діти гралися з його рушницею, внаслідок чого загинула дитина...

У Корольовському суді Житомира з'ясувалося, що підозрюваний фігурує у справі проти поліцейського, який вимагав хабар за неперешкоджання у розведенні риби. Утім поліція області не пов'язує стрілянину та затримання біля ставка хабарника. Мешканці району Попільня підтвердили «УМ», що Захаренко за кілька днів до трагедії «здав» ДБРівцям начальника Попільнянського відділку поліції, бо не побоявся і заявив на нього.

Під час судового засідання 58-річний Захаренко сидів у скляному боксі в шоломі та бронежилеті. Такі заходи безпеки ухвалив конвой через пересторогу, що ветерани АТО можуть помститися за вбитих побратимів. Підозрюваний підтвердив у суді, що декого з гостей знав багато років.

Що призвело до кривавої бійні, яку влаштували для своїх гостей Захаренко, думки селян різняться. Одні вважають, що гості могли «найхати» на орендаря через боротьбу з місцевою поліцією, інші ж довіряють чуткам, що орендаря ставка образили значно більше, ніж каже його дружина.

Тоді як жінка розповіла журналістам таке: «Все це відбулося на березі ставка. Там, де випивається горілка, — завжди конфлікт. Мій чоловік — людина запальна. Він уже визнав свою провину. Що стало причиною конфлікту? Чоловік устиг мені сказати, що конфлікт розгорівся через слова його приятелів про те, що вони воювали, а він своїх дітей не пустив до армії»...

■ ТЕХНОЛОГІЇ

«Зі стелі» — на п'єдестал

Криве дзеркало соціологічного ракурсу «Рейтингу»

Тетяна ПАРХОМЧУК

Є карткова гра покер і є її правила, тобто те, що дозволяє людині сісти й почати гру. Але в жодних правилах не записано можливість блефу. Однак якби не було блефу, то не було б сенсу грати. Роздали карти, подивились, кому прийшли кращі, і поділили банк. «Правила покера», як їх пояснюють новачку, — це правила для програшу. Їх так спеціально і пояснюють, щоб грati він міг, а виграти — ні. І так із більшістю правил нашого життя. Обман завжди починається з пояснення правил. «Дивіться за руками», — каже наперсточник. — «Вправність рук проти пильності очей». Насправді, чим уважніше ви дивитесь за руками, тим непомітніше від вас вислизає найголовніше. У покері дозволяють блефувати, але не дозволяють піддивлятись та грati крапленими картами. Але є й інші ігри. Коли зустрічаються шулери, вони шахрають, і правила цього не забороняють. Бізнес, політика — все це ігри, в які грають люди. І тут уся відмінність у рівнях та бар'єрах. Якого рівня гравці, хто вони і що за бар'єром.

У політиці правила шулерства особливо цінні й застосовувані під час виборів. Адже в українських реаліях, говорячи «вибори», ми маємо на увазі «технології». Технології збирання голосів. Окрім загальновідомих — вдало побудованої реклами, адміністративного ресурсу, — є ще чимало. Зокрема, соціологічні рейтинги.

Кухня пропаганди

Чим більше вибори в Україні, тим більше соціологічних і рейтингових опитувань, які так чи інакше впливають на думку виборця.

І дедалі більше з'являється соціологічних опитувань про електоральні вподобання українців. Їх роблять соціологічні компанії на замовлення того, хто за них платить. Часто такими опитуваннями маніпулюють, зрозуміло, ті, хто їх замовляє.

Тим більше якщо йдеться про вибори до місцевих рад, де владі треба переламати усталений хід життя еліт у регіонах. З одного боку — потрусити місцевих «князьків» — свята справа. З іншого — шило на мило — результат той самий.

І от зараз першою шеренгою захисту і піднесення до небес нечуваних і небачених досі «успіхів» влади пішли рівним строем окремі соціологи, котрих правильніше було б називати псевдосоціологами. Та їй привід для опитування виявився неабиякий! Цілий рік правління Зе-президента!

Просте шулерство

Про віртуозне застосування соціологами різних хитрощів, маніпуляції писано-переписано чимало. Вважається, що найпоширеніший спосіб «соціологічного шулерства» полягає в тому, аби опитування окремих груп людей подавати як повний національний соціологічний звіт або всеукраїнське опитування, щоб у виборця склалося хибне уявлення про партію та її вплив.

Це не нова технологія. Її застосовували в Україні давно. Наприклад, у 2010 році одна із соціологічних компаній наполегливо «пророкувала» тодішньому кандидату в президенти Сергію Тігіпку друге місце на президентських виборах. При цьому опитування громадської думки ця компанія проводила лише у містах, де проживає понад 50 тисяч людей. А відповідно, у такому опитуванні брали більше участі індустриальні східні регіони і менше — західні області, де нижча щільність населення. При цьому дане опитування подавалося, як думка «всієї України». Тож справжні соціологи радять уважно придивлятися до вибірки соцдослідження: чи є вона справді репрезентативною.

Потреба в намальованому «зі стелі» потрібному рейтингу клієнтів за останній час породила цілий ринок сумнівних результатів. Реальні опитування та дійсний стан справ тонуть у хвилях брехні.

Отже, різні аналітики називають різні види маніпуляцій, однак вочевидь заміс у них один — брехня, пемішана з правою.

Найперше, приkre, що впадає у вічі в цих туманних соціосторіях, це те, що, накручуючи умисно (бо про-

плачено) відсотки певному замовнику, «дослідники» забувають про відповідальність перед громадянами й українською державністю.

Чого варті останні так звані дослідження «Рейтингу», де, за їхнім опитуванням, найкращим президентом України за часи незалежності був Леонід Кучма. «Загалом серед усіх президентів незалежної України 20% респондентів вважають найкращим Л. Кучму. 16% відповіли, що найкращим президентом є В. Зеленський... Відносно часто, як епоху розвитку в Україні, опитані охарактеризували часи правління президентів Л. Кучми та В. Зеленського».

Ну що скажеш, обійняти та плакати. Зеленський же сам каже, що нічого не встигне зробити із запланованого за один президентський термін. То у чому наш сьогоднішній розвиток? Питається: «опитування» саме в такому розрізі й із такою постановкою питання потребне було, щоб що? Для чого? Для кого? Чи проти кого?

Соціологічна група «Рейтинг», яка наялозила таку картину олією, уже потрапляла під артобстріл ЗМІ. У тому числі діставалось і від «УМ». Скажімо, в процесі останніх президентських виборів її звинувачували

Президент Володимир Зеленський та експрезидент Леонід Кучма: інтриги й маніпуляції — наше все...

Фото з сайта biz.ua.

перегонів, почалося протистояння національно-патріотичних сил України. Схоже, цим лекалом продовжують користуватись і зараз. Це може здатися абсурдом, бо як можна протистояти українського патріота Україні? Виявляється — можна!

Упродовж усього свого правління Леонід Кучма спекулював на питаннях мови, вибору між Росією та Європою, СНД і НАТО; протистоянні московської та української церков; протистоянні Східної та Західної України; ветеранів Радянської армії та УПА... І починаючи з 2003 року тодішні провладні телекомпанії «Інтер», «УТ-1», «1+1», ICTV переконують Україну в небезпеці відродження фашизму, носієм котрого є патріотичні партії. Залякування, сіяння страху, нагнітання абсурдних тверджень щодо небезпеки розкіту патріотизму в Україні, що фашизм буде державною політикою, — стали офіційною точкою зору української влади. Зазначимо, не якогось там штабу чи кандидата, а офіційною точкою зору, що тиражувалася усіма провладними ЗМІ. Оскільки опозиція не мала змоги так само потужно вести контр-

Це може здатися абсурдом, бо як можна протистояти українському патріоту Україні? Виявляється — можна!

в накручуванні відсотків на користь лідерки однієї з відомих партій. Хто без гріха, хай першим кине камінь, — напевне, може сказати будь-хто з соціологів, але ж не до тієї міри (як у свіжому опитуванні), де патріотизм стає недоліком і затоптується на додому небезпечним антидержавним іграм, нещадно луплячи по Україні як державі. І це в період війни!

Тож давайте не ховати голову в пісок, а ввімкнемо пам'ять. Бо насправді це опитування зірвало пласт, глибший за арифметику початкової школи, скільки за кого сьогодні, а проти кого завтра.

Формула Кучми

Поділяй і володарюй — принцип ордену езуїтів — був ключовим у діяльності президента Леоніда Кучми. Ексгарант досить уміло нацьковував виконавчу владу проти законодавчої; клан проти клану; народ проти всіх, окрім себе. Розкол партії та рухів, ініційованій адміністрацією президента Кучми, так і не дав сформуватися дієвій багатопартійній системі. Поле, таким чином, було ретельно розроблено й підготовлено до засіву ворожнечі. І вже на парламентських виборах 2002 року, як генеральній репетиції президентських

пропаганду, прояснили свою позицію, брехня мала величезний вплив на виборців у Луганській, Донецькій, Харківській областях та Криму. Результат — у сьогоднішньому анексованому Криму та окупованому, охопленому війною українському Донбасі — очевидний. Хтось колись дасть оцінку справжній точці поштовху істинного початку здачі України? Вона була закладена ще в той час, про який ми наразі згадуємо.

Якщо ж офіційний курс нинішньої влади такий самий, тоді у свіжому згаданому рейтингу для неї все «правильно».

Ось що є важливо. Гуманітарні проблеми — від мови до естради — в Україні насправді були. Вони були створені бездіяльністю кучмівської влади.

І пізніше влада Януковича, вірна послідовниця Кучми, досягла успіху. Російськомовні, а насправді денационалізовані регіони повірili у вороже ставлення до них україномовних співвітчизників. Антиамериканська істерія, що її нагніталі сателіти «Єдиного», російське втручання у вибори й безцеремонна підтримка Януковича — від російських маргіналів до російського президента — зробили свій внесок

у розбрат, посилення напруженості у зовнішніх стосунках України.

Інформаційний бум народжує блазнів

А тим часом реально, що кажуть люди про Зеленського-президента: від «блазень» до «крихітка Цахес», який погано закінчив, — зараз можна легко знайти в «Ютубі».

Є ще й інший бік медалі. І він та кож доволі небезпечний. Навіть бачачи реальну картину життя, більшість місцевих лідерів обнародуватимуть будь-які сумнівні провладні рейтинги, бо розпрощатись із керівним кріслом, тим більше в селі, сприймається рівнозначно вироку. Масштаби хоч і не міські, та все ж можливостей більше, ніж у сусіда, котрий перебивається сезонними роботами у місцевого латифундиста. Нелегке життя у більшості сільських мешканців України. Тому хто ж добровільно, навіть із маленького владного крісла, на нього підпишеться?

Можна, звісно, кивати на бунти, що відбувались за кордоном, і розв'язувати ребус: чи то ми такі терплячі, чи пасивні? Во докарантинні часи й Ізраїль, і Великобританія, і Китай показували приклади зростання протестного потенціалу. Він не носить ні політичний, ні загальносоціальний характер. Він має психологічне походження. Усе було схоже на початок епохи неперевтомою агресії, спричиненої інформаційною перевтомою. Те, що світ і людство під час сидіння на карантині ще краще адаптується до інформаційного буму і гостріше відчувають соціальну несправедливість, — образ за неможливість жити хоч приблизно так, як живе більш успішний однокласник чи, скажімо, троюрідний брат, — матиме своє відображення у новому порядку після виходу з коронавірусної резервації. Після карантину кількість злідених і агресивних збільшиться у рази. Є у владі план дій? Ну, окрім прихованіх репресій від правоохранів та театрального виходу першої особи на подіум перед журналістами?

Користуючись активним ковтанням усієї інформації викинутими з активного життя людьми, — саме той час, щоб давати будь-який неекологічний харч. Але, з огляду на ймовірні наслідки прозріння від реальності, може, декотрим соціологам варто все-таки особисто опитати народ, а не вимальовувати в стилі «я художник — я так бачу»? Ну хоча б заради власної професійної цікавості. Проте й професійної її можна назвати з великою натяжкою. ■

■ НАШІ ГРОШІ

Транш на реанімацію

Україна отримає від МВФ перший транш кредиту «стенд-бай» — 1,9 млрд долларів: це вже не підтримка наших реформ, а лише «гуманітарна» допомога для покриття дефіциту Держбюджету

Олег ГАНСЬКИЙ

Міжнародний валютний фонд таки дотримавного слова: після того, як Україна проголосувала за так званий «антиколомойський закон», штаб-квартира організації одразу ж підтвердила, що надаст нам раніше обіцяну суму кредиту стенд-бай. Утім про раніше обіцяну довготермінову програму співробітництва на 8 млрд долларів, яка передбачає проведення низки структурних реформ і формування так званого кейсу успіху, доведеться забути, міжнародні доноси просто рятують нашу державу від дефолту і колапсу.

Позичимо! За кордоном або вдома...

Фінансова ситуація в Україні залишається напружену. Утім такою вона була і до пандемії «Ковід-19», але кількакамісчий карантин тільки поглибив проблему. Упродовж нинішнього року Україна мусить позичити на фінансування дефіциту бюджету та обслуговування боргів 457 мільярдів гривень. Це, за сьогоднішнім курсом, становить понад 17 млрд доларів. Власних ресурсів на латання цієї дірки у нас немає, тож головна надія влади — на Міжнародний валютний фонд та інших міжнародних кредиторів. Плюс перевипуск внутрішніх позик, які Кабмін знову планує здійснити вже найближчим часом. Навіть попри те, що відсоткова ставка буде не вигідна для нашої економіки.

«Що стосується внутрішніх позик, то ми плануємо зробити так званий rollover: я не бачу жодної проблеми у перевипуску внутрішніх боргів. Щодо зовнішніх боргів, то ми намагаємося фіналізувати нашу програму з МВФ найближчим часом», — сказав міністр фінансів Сергій Марченко, нагадавши, що утода з МВФ матимимо позитивні для України наслідки, оскільки дозволить розблокувати фінансування Світового банку, а це додатково ще один мільярд доларів. Плюс макрофінансова допомога від Євросоюзу на суму 500 млн євро, плюс ще 1,2 млрд євро, які Україна може отримати додатково.

За словами міністра, все це — головні пільгові кредити, які Україна планує отримати до кінця року. Потенційно, як вважає чиновник, ці кошти закриють всю потребу в зовнішньому фінансуванні. «Якщо побачимо необхідність додаткового фінансування, будемо позичати на внутрішньому ринку. Активний внутрішній ринок теж повинен бути одним із наших основних джерел», — заявив Марченко, констатувавши інтерес іноземних кредиторів до українських об-

лігацій внутрішньої державної позики, який чиновник вважає високим. Цей інтерес Марченко пояснює українським внутрішнім фінансовим ринком і готовністю влади працювати на ньому. «Був якийсь період, коли приблизно місяць ми не позичали: через певну турбулентність і на внутрішньому, і на світових ринках. Та й не було такої гострої необхідності», — додав Сергій Марченко, м'яко натякнувши, що зараз така необхідність з'явилася.

Судді не у справі

Наприкінці минулого тижня президент України Володимир Зеленський підписав так званий «антиколомойський», або Закон «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення деяких механізмів регулювання банківської діяльності» №590-IX, який 13 травня більшістю голосів ухвалила Верховна Рада України.

«Документ, що його підписав глава держави, передбачає комплекс змін, спрямованих на вдосконалення діяльності банків, зокрема шляхом зміцнення корпоративного управління та врегулювання особливостей судового провадження у справах щодо виведення банків із ринку», — повідомила прес-служба Зеленського, додавши, що закон запроваджує оновлені механізми виведення банків із ринку, спрямовані на вдосконалення ліквідаційної процедури та задоволення вимог якомога більшої кількості кредиторів банку, що ліквідується, а також удосконалення механізмів можливої участі держави у виведенні банку з ринку. «Такий крок сприятиме надійності та стабільності банківської системи, відновленню довіри до неї з боку вкладників і кредиторів», — резюмували в офісі президента.

Простіше кажучи, новий закон не дозволяє колишнім власникам банків повернати свої активи через суд. Із точки зору декларованого верховенства права, документ, можливо, і не найоптимальніший. Але, враховуючи слабкість та заангажованість нашої судової системи, подібний запобіжник слугуватиме стабільності фінансового сектору держави.

Появу документа з нетерпінням чекала вся міжнародна банківська спільнота, адже він унеможливлював так зване «повернення» націоналізованого «Приватбанку» його колишньому власникові Ігорю Коломойському, фінансувані, у порятунок якої свого часу влив кошти Міжнародний валютний фонд. І який тривалий час був каменем споти-

із доволі небезпечним креном.

За квітень нинішнього року темпи падіння прискорилися більш ніж удвічі. За даними Держстату, обсяги промислового виробництва за цей місяць у порівнянні з аналогічним місяцем минулого року скоротилися на 16,2%. За січень-квітень промвиробництво скоротилося на 7,9%. У січні 2020 року воно упало на 5,1%, у лютому падіння сповільнилося до 1,5%, проте в березні прискорилося до 7,7%.

У добувній промисловості і розробці кар'єрів ми упали на 6%, у переробній промисловості — на 8,7%, у постачанні електроенергії, газу, пари та кондіціонованого повітря — на 8,0%.

ПриватБанк

Спеціальний закон має не дозволити повернути ПриватБанк Ігорю Коломойському. Якщо йому, звісно, нічого не завадить.

Фото з сайта my.ua.

кання у діалозі між українською владою і тим же МВФ, який багато разів дипломатично натякав: вони не планують засипати грішми дірявий мішок. І не нададуть транш, поки українська влада не гарантує, що ці гроші не підуть панові Коломойському.

Власне, ми могли отримати першу суму коштів від Фонду ще взимку, до пандемії коронавірусу, коли президент Зеленський разом із НБУ та урядом домовилися на початку грудня 2019 року з менеджментом МВФ про відкриття нової трирічної програми EFF на 5,5 млрд доларів із можливим збільшенням суми до 8 млрд доларів. Ця програма, яка передбачала здійснення нашою країною низки структурних реформ, мала замінити колишню антикризову чотирнадцятимісячну програму «стенд-бай» на суму майже 3,9 млрд доларів...

Утім, із першого «стенд-бай» ми суміли отримати лише перший транш на суму майже 1,4 млрд доларів. І, не реалізувавши розширену програму, знову повернулися до чергового «стенд-бай»: терміном на 18 місяців, на суму 5 млрд доларів.

Вашингтон Кисву вже не вірити

Після підпису президента на його копії банківського закону офіційний Київ заявив: першу порцію коштів у сумі 1,9 млрд доларів ми плануємо отримати вже до кінця травня. У гіршому випадку — на початку червня.

Представник МВФ Джеррі Райс підтвердив, що домашнє завдання Україна виконала і гроші будуть. Він привітав ухвалення банківського закону, заявивши, що це дуже нагальна подія, особливо враховуючи всі ризики і виклики, які мала Україна на момент націоналізації «Приватбанку». А тому, як кажуть, «ніколи знову».

Перші транші нового кредиту МВФ мають надійти не до золотовалютних запасів держави, як зазвичай, а безпосередньо до Державного бюджету. І працюватимуть вони не на курсову стабільність, як бувало до цього часу, а

дозволять покрити дефіцит державного бюджету, який зрос із майже 100 мільярдів гривень до 300 мільярдів: через необхідність боротьби з коронавірусом та неправильне планування державних витрат, яке сягнуло свого піку під час роботи попереднього складу Кабінету Міністрів під керівництвом Олексія Гончарчука.

Заміна програми із EFF на «стенд-бай», як пояснюють експерти, означає, що міжнародні доноси вже не вірять в українські реформи. І якщо раніше нам давали гроші для реформ, то тепер — лише для підтримки штанів. Тобто, не для одужання та реабілітації пацієнта, а лише для того, аби він передчасно не помер. «Стенд-бай» не штовхатиме нас уперед, а лише слугуватиме запобіжником від відкату назад. Усе це експерти вважають свідченням слабкої довіри Фонду до офіційного Києва.

Адже лобі Ігоря Коломойського може спробувати відіграти назад, заблокувати підписаний закон через Конституційний Суд або навіть міжнародні правові інстанції. МВФ не надто вірить у непідкупність нашої Феміди, а тому видаватиме кошти малими порціями. ■

■ А ТИМ ЧАСОМ...

120 тис. життів або 54 млрд доларів

За підрахунками українських економістів, зокрема аналітиків Київської школи економіки, втрати для української економіки від запровадження карантинних обмежень можуть становити 50 млрд доларів. Дослідники взяли до уваги одразу два параметри: втрати у вартості людських життів та втрати у відсотках ВВП.

На їхню думку, якщо б влада повністю скасувала карантин, то Україна могла би втратити 120 тисяч життів. Якщо ж перерахувати їх у гроші на базі оцінки вартості життя, як для України становить 454 тисяч доларів, то відмова від карантинних обмежень сягнула би 50-54 млрд доларів. Цю суму можна порівняти з 35% ВВП України, який торік становив 154 млрд доларів.

■ ТЕНДЕНЦІЇ

Зе-Помилка

В Україні стрімко падає промвиробництво: не лише через пандемію, а й через надмірне змінення гривні

Олег ГАНСЬКИЙ

В Україні продовжує різко падати один із головних економічних показників держави — обсяги промислового виробництва. Причому різко донизу: ми рухаємося не лише через карантин, а вже навіть за під-

із доволі небезпечним креном.

За квітень нинішнього року темпи падіння прискорилися більш ніж удвічі. За даними Держстату, обсяги промислового виробництва за цей місяць у порівнянні з аналогічним місяцем минулого року скоротилися на 16,2%. За січень-квітень промвиробництво скоротилося на 7,9%. У січні 2020 року воно упало на 5,1%, у лютому падіння сповільнилося до 1,5%, проте в березні прискорилося до 7,7%.

У добувній промисловості і розробці кар'єрів ми упали на 6%, у переробній промисловості — на 8,7%, у постачанні електроенергії, газу, пари та кондіціонованого повітря — на 8,0%.

За словами керівника Інституту соціально-економічної трансформації Іллі Несховського, навіть минулорічна динаміка показує: падіння промислового виробництва сто-

сується не лише видобувних галузей, а й виробництва продукції з високою доданою вартістю та видів економічної діяльності, де традиційно переважала українська продукція. Зокрема — виробництво харчових продуктів. На його думку, причинною проблемою є необґрунтоване укріплення національної валюти, обумовлене політикою Національного банку, який тривалий час тримає високу облікову ставку, тим самим тримаючи високий рівень кредитних ставок, а також політикою від-

сутності належних кроків щодо скуповування іноземної валюти, яка заходить від нерезидентів на покупку державних цінних паперів.

І хоча Нацбанк, хоч і запізнило, але почав реагувати на ситуацію і суттєво знизив облікову ставку, швидкого результату ми не побачили. Наслідком такого падіння можуть стати ще більший дефіцит державного бюджету та масштабна економічна криза. За словами експерта, вже на початку року Державна служба статистики зафіксувала у листопаді 2019 року зменшення номінальної заробітної плати на 2,1%. Після завершення пандемії, як передбачають аналітики, проблема тільки загостриться. ■

■ ПРОТИСТОЯННЯ

«Самоізоляція» Дональда Трампа

Спровокований Росією президент США розхитує човен глобальної безпеки

Ігор ВІТОВИЧ

Минулого п'ятниці в офіційному листі до керівництва ВООЗ адміністрація США закликала негайно почати слідство у справі походження коронавірусу та реакції ВООЗ на вибух падемії. У листі до Аданома Гебреіуса президент США Дональд Трамп написав, що Вашингтон заморозить фінансування ВООЗ, якщо організація не перестане діяти на користь інтересів Китаю. На проведення слідства Трамп дав місяць, президент США не виключив виходу держави з членства у ВООЗ. Дональд Трамп наголошує, що ВООЗ не докладає зусиль, щоб з'ясувати причину появи коронавірусу, і розповсюджує офіційні китайські повідомлення на цю тему, повідомляє інформагенція ПАП.

Коронавірус, який накрив уесь світ, уперше з'явився наприкінці минулого року в місті Ухань, у центральній частині Китаю. Китай готовий до міжнародної співпраці, аби встановити джерела коронавірусу, заявив міністр закордонних справ КНР Ванг І. На переважну частину, така співпраця повинна включати «політичне втручання». Ванг І оскаржив США у «розповсюджені пліті» із метою «стигматизації Китаю». Одночасно китайський міністр висловив відчайдум за працю, яку виконав голова Всесвітньої організації охорони здоров'я Адан Гебреіус на полі боротьби з коронавірусом.

Але в загостреній американсько-китайській протистоянні останніх часів ідеться про дещо більше, ніж лише встановлення джерела поход-

Трампу і Байдену не по дорозі...

ження коронавірусу. Американські аналітики роблять висновок, що відносини з Китаем стають стрижнем президентської виборчої кампанії в США. І кандидат від Республіканської партії Дональд Трамп, і наймовірніший кандидат від Демократичної партії Джо Байден ведуть на цьому полі гостру суперечку.

У ході підвищеного економічного та технологічного суперництва і пандемії коронавірусу все менше американців ставляться прихильно до КНР. Наприкінці квітня авторитетний дослідницький осередок Pew Research Center подав результати опитування, яке свідчить, що аж 66% американців мають неприхильне ставлення до Китаю. Це зростання на 20 відсоткових пунктів у порівнянні з 2018 роком. Таку тенденцію підтверджує опитування аналітичного порталу «Політіко» (Politico) та дослідницького центру Morning Consult, результати якого оприлюдненні в середу, 20 травня. Згідно з ними, кількість американців, які вважають Китай ворожою до США

країною, зросла на 11% — до 31%. «Я вважаю, що це антикитайське послання може привести зиск не лише електората республіканців, а й тим виборцям, які вагаються, чи незалежним виборцям», — заявив експерт Інституту Гувера, дослідницького центру при Стенфордському університеті, Ланхі Чен.

На гострих атаках китайської влади хочуть накопичити політичний капітал як Дональд Трамп, так і Джо Байден. Кожен з них звинувачує суперника в надмірній поступливості стосовно Китаю. Професор Баптистського університету Гонконгу Жан-П'єр Кабестан навіть визнав, що відносини між світовими важковаговиками набрали масштабу «нової холодної війни». «Після 40 років «заручин» між США та Китаєм дві супердержави тепер не здатні подолати розбіжності, які ділять їх. Пандемія могла стати шансом для ширшої співпраці, але замість цього поділи стали ще більш видимими», — заявив він в інтерв'ю «Файненшл Таймс». Упродовж травня Ки-

тай був номером один в американській президентській кампанії, якщо йшлося про закордонну політику.

Президент Трамп ставить свою країну в режим «самоізоляції» від решти світу не лише в питанні пандемії. Раніше він вивів США з кількох важливих міжнародних угод, зокрема — й Паризької кліматичної угоди. За кілька місяців до президентських виборів він вирішив «самоізоляту» США ще більше: 21 травня оголосив про намір вивести свою країну з Угоди про відкрите небо, яка дозволяє країнам-підписантам проводити спостережні польоти над чужою територією та здійснювати аерофотозйомку. Трамп мотивував свій намір тим, що Росія використовує дані, отримані під час таких інспектій, для наведення своєї високоточної зброї. Окрім того, Москва нібито стежила за переміщеннями Трампа. При цьому Трамп зазначив, що європейські партнери підтримують його намір вийти з Угоди про відкрите небо. Відповідь не забарилася. Вже 22 травня 11 країн-членів Євросоюзу висловили «жаль» з приводу заяви США про таїкій намір. У спільному комюнікеті, підписаному міністрами закордонних справ Франції, Німеччини, Бельгії, Іспанії, Фінляндії, Італії, Люксембургу, Нідерландів, Португалії, Чехії та Швеції, говориться, що Уода про відкрите небо є «важливим елементом» довіри між країнами-учасниками. При цьому, згідно з заявою, сторони «поділяють підозри» Вашингтона стосовно того, як Росія виконує положення угоди. Але далі у спільній заяви говориться: «Ми продовжи-

мо застосовувати положення угоди, яка становить незаперечну цінність для нашої архітектури обговорювань та нашої спільноти безпеки», цитує RFI. Представники 11 країн при цьому нагадали, що рішення США набуде чинності лише через шість місяців, натякаючи, ймовірно, що на той час Трамп уже може і не бути переобраний президентом на новий термін.

Ще більше занепокоєння викликало повідомлення газети «Вашингтон Пост» від 23 травня про те, що адміністрація Трампа обговорила можливість проведення нових ядерних випробувань. Останні ядерні випробування США здійснили майже 30 років тому — 23 вересня 1992 року на полігоні у штаті Невада. «Вашингтон Пост» повідомляє з посиланням на свої джерела, що відновлення ядерних випробувань розглядали на нараді 15 травня високопосадових урядовців, які відповідають за національну безпеку США. Її учасники обговорювали, яку дату відповідь на дії Росії і Китаю. В адміністрації Трампа переконані, що Москва та Пекін проводять випробування ядерної зброї малої потужності. Після повідомлення «Вашингтон Пост» російська державна агенція РІА-Новости опублікувала «заяву експерта», який висунув припущення: якщо США здійснять нове випробування, то Росія може вийти з Угоди про всеохоплюючу заборону ядерних випробувань.

Ось так складається, що слідом за коронавірусом отримали ще й «нову холодну війну» та нову гонку ядерних випробувань. ■

■ ОТАКОЇ!

Королівський карантин

Монах Тайланду ховається від Covid-19 у Німеччині з наложницями

Олег БОРОВСЬКИЙ

Король Таїланду Рама X орендував цілий готель у Баварії і живе там, як у палаці, разом зі своїм гаремом. Так монах «самоізоляється», поки його піддані борються з коронавірусом на батьківщині.

Популярний американський таблоїд «Нью-Йорк Пост» повідомляє, що наприкінці березня, коли в Південно-Східній Азії почала набирати силу епідемія коронавірусу, 68-річний Маха Вачіралонгкорн Рама X утік до Європи з 20 наложницями та численною челяддю, де орендував у німецькій Баварії весь чотиризірковий готель Grand Hotel Sonnenbichl, щоб у ньому провести тяжкі дні (і місяці) усамітнення на карантині. Його гарем і прислугою мають забезпечити комфортне перебування на карантині.

І хоча на той час усі баварські готелі вже припинили роботу з огляду на стрімке поширення епідемії, баварська влада зробила виняток для монаха та його табуна дівчат і армії прислуги, оскільки вони «репрезенту-

ють собою окрему групу єдиної територіальної приваленості без симптомів захворювання».

Тайська королівська родина є найбагатшою монаршою родиною світу, багатшою від британської. Рама X сповна використовує це, має репутацію короля-гультя, який більшість свого життя провів у найрозкішніших салонах Європи та світу. У Німеччині Рама X має власну резиденцію, в якій мешкає із лютого, але серед його прислуги виявили 119 заражених коронавірусом. Заражених депортували до Таїланду, а король перебрався до нового «чистого» сковища в Баварських Альпах із новими «чистими» наложницями та прислугою.

За понад два місяці «усамітнення» в Баварії король лише раз відвідав батьківщину на 19 годин, щоб зробити фотосесію для вітчизняних ЗМІ про те, як він перебуває душою і тілом із власним народом і разом із ним мужньо переносить випробування пандемією. Не подіяло. Тисячі тайців виступили з різкою критикою короля в соцмережах, хоча таке в Таїланді заборонено на за-

Короля Таїланду Раму X навіть пандемія не змусить відвідатися від гарему.

конодавчому рівні. За критику короля передбачене ув'язнення терміном до 15 років. Тому представники тайської опозиції звернулися до закордонних ЗМІ з проханням розкривати та піддавати критиці поведінку їхнього монарха. На заклик відгукнулася частина «серйозних» ЗМІ, але найбільше залишки розписують «страждання» тайського короля численні європейські таблоїди. ■

Рама X зійшов на престол Таїланду 4 травня 2019 року після смерті свого батька. У новоспеченої королеви чотири офіційні дружини і семеро дітей. Головною є наймолодша Сутхіда, з якою він одружився за три дні до коронації. Сутхіда має статус королеви-консорта. Але не уточнюється, чи Рама X забрав її разом із 20 наложницями на карантин до Баварських Альп. ■

■ МИNULE I DUUMI

Хвороба мстивості

Як Москва переслідувала мазепинців

Віталій МАМАЛАГА,
старший науковий співробітник
Національного історико-
культурного заповідника
«Гетьманська столиця»
Батурин

Нешодавно чеські ЗМІ повідомили про те, що меру Праги Зденеку Гржибу та керівнику одного з районів міста надано персональну охорону у зв'язку з появою відомостей щодо планів російських спецслужб отруті загаданих осіб. Нагадаємо, що Москва має до керівництва чеської столиці претензії у зв'язку з демонтажем тамтешнього пам'ятника радянському маршалові Івану Конєву. Із цього приводу широкий загал традиційно розділився на тих, хто каже «Опять рускі віноваті? Сколько можно вратить?» та тих, хто здивуваний нахабністю московської агентури. Перші — жертви пропаганди найсвятішого в історії «народобогоносца», других більше — це майже весь світ за межами РФ. Але не праві ні ті, ні інші.

Бандитські розправи останніх років над своїми опонентами за кордоном з боку московської влади масова свідомість сприймає як дещо шокуюче та небувале. Проте це не більш ніж ілюстрація до приказки «Ніколи такого не було, і ось знову». Насправді ж такий стиль поведінки Москви має глибочезну історичну традицію.

Гетьманський небіж Андрій Войнаровський

Україна та її народ чи не найчастіше стикалися з подібними діями Росії. Серед жертв московської мстивості — представники всіх поколінь борців за волю України. Не були винятком і козацькі урядовці-емігранти, які після знищення Батурина, Полтавської битви та поразки визвольного повстання Івана Мазепи опинилися в різних європейських країнах.

Безумовно, найвідомішою є історія полювання на племінника гетьмана Мазепи, сина його сестри Олександри, Андрія Войнаровського. Гетьманський небіж активно допомагав дядьку під час повстання проти Москви, брав участь у боях проти її військ в Україні. Цікаво, що перед самим початком виступу виконав наднебезпечне доручення Мазепи та особисто відправився до тaborу московського генерала Олександра Меншикова, щоб повідомити тому про неможливість гетьмана з причини хвороби приєднатись до російського війська, як того вимагав цар Петро.

Гетьману потрібно було приспати пильність московітів та виграти час, щоб підготуватись до повстання. Найближчий родич гетьмана фактично своєю головою гарантував Москві відсутність будь-яких таємних задумів з боку Мазепи. Войнаровський полішив табір Меншикова останньою можливою хвилини, виконав завдання, надав дядьку такий необхідний час. Можна уявити, як бісився цар Петро, дізnavшись про цю операцію!

Після смерті дядька у 1709 році Андрій Войнаровський успадкував величезні кошти по ньому, яких було більш ніж достатньо для безвідідного життя в Європі. Проте не полішив української справи. Активна дип-

ломатична діяльність Войнаровського, спрямована проти Москви, лише додавала ненависті до нього з боку Петра I, який наполегливо займався «викорчуванням» усього, що було пов'язане з іменем гетьмана Мазепи.

Влітку 1716 року Войнаровський прибув до Гамбурга — тодішньої економічної столиці Північної Європи — задля встановлення контактів із місцевою англійською резидентурою. Джерела щодо переговорів Войнаровського з британцями зберегли, зокрема, й такі його слова: «Англія знає, яке це страждання для цілої нації бути в неволі, тим більше, що козацька нація є нацією волелюбною».

Німецькою оплачуваною агентурою московського царя було організовано цілодобове стеження за Войнаровським. Петро I планував викрасти або — в разі невдачі — вбити його. Задля реалізації плану до Гамбурга прибув Олександр Румянцев, який менш ніж за рік «уславився» подібною операцією з викраденням власного сина Петра I, Олексія, що, врешті-решт, призведе до страти останнього.

11 жовтня 1716 року на вулиці Гамбурга агенти царя схопили Войнаровського та в закритій кареті доправили до російської амбасади. Така нахабна акція посеред суверенного міста викликала жваве обговорення як у културах європейської політики, так

і в усі часи українських патріотів іноетнічного походження.

Герцик неодноразово їздив від гетьмана Пилипа Орлика з дипломатичними завданнями до донських козаків, до Криму, до запорожців, на Кубань, брав участь в перемовинах із Туреччиною. До речі, саме Герцик, за його власними словами, займався організацією за півроку після смерті перепохованням тіла Івана Мазепи у місті Галац (тепер територія Румунії).

Наприкінці 1719 року Орлик відправив Герцика у Варшаву з листами до урядовців Речі Посполитої. Той завдання виконав і мав рушити далі, до Запорізької Січі. Але цьому завадила хвороба. Невдовзі про його перебування у Варшаві дізналися московські нишпорки з місцевої резидентури. Річ Посполита в цей час фактично мала статус васала Москви, на її території начебто задля протидії шведській загрозі постійно перебували російські війська. Тому в цьому випадку все склалось для російського посла достатньо просто. Він висловив полякам ультиматум, ті його виконали — хворого Герцика було видано. Далі його шлях проліг до Петербурга, попереду було дієтичне ув'язнення у Петропавлівській фортеці.

Починав префектом Старої студентської конгрегації Могилянки

Ще підліше доля обійшлася з Григорієм Іллічем Новицьким. Представник видатного козацького роду, що будучи студентом Києво-Могилянської академії, зумів звернутися на себе увагу найяскравіших представників української еліти: сам митрополит київський Варлаам Ясинський дякував його батькові за добре виховання сина. Недарма Григорій був префектом Старої студентської конгрегації, тобто лідером тодішнього українського студентаства. Потім за розум і таланти був наблизений до гетьмана Івана Мазепи і на момент виступу проти Москви перевував як резидент при великому коронному гетьманові Польщі Адамові Синявському — не перший, але й не другий людині в тодішній Речі Посполитій.

Синявський довго вагався, коли підтримати: московського царя чи українського гетьмана, і тому тримав посланця Мазепи при собі аж поки не стало достатньо ясно, хто переможе. А після того, як чітко позначилась перевага Москви, без усілякого опору виконав чергову вимогу царського уряду видати мазепинського соратника, який, до речі, був іще й своїм наступником Мазепи на гетьманстві Пилипа Орлика.

У результаті Григорій Новицький опинився у в'язниці в Москві, а у 1712 році був відправлений на заслання до Сибіру. Втім і там не занепав духом, а навіть знайшов можливість для реалізації власної творчої енергії — до нашого часу дійшла його наукова робота «Короткий опис про народ остяцький» (остяки — старосійська назва хантів). Цікаво, що в передмові до своєї роботи Григорій Новицький вказував, що взявся за неї не через допитливість мандрівника, а через скрутність обставин неволі,

Гравюра, присвячена Андрю Войнаровському.

Автор Іван Мигура, 1702 р.

Клятва Івана Мазепи на вірність Україні.

Художник О. Полтавець-Гуйда, 2011 р. (Із фондою колекції НІКЗ «Гетьманська столиця»).

де прагнув відчути себе вільним, а волю цю міг знайти тільки у творчості, свободі розуму та пізнання.

Пилипа Орлика не дістали

Як бачимо, і у часи Петра I Росія, кажучи словами його сучасного спадкоємця, «ніде не мала меж». Але, на щастя, така мстивість активність Москви часто не отримувала успішного результату. Прикладом того є десятки мазепинців-емігрантів, що зуміли не потрапити до тенет московських агентів та провадили активну дипломатичну, розвідувальну та іншу діяльність на користь майбутнього визволення України.

Яскравий приклад — діяльність Мазепиного спадкоємця в еміграції Пилипа Орлика. Більше тридцяти років він присвятив боротьбу за інтереси України, встиг пожити в більшості країн Центральної, Північної, Південної та Східної Європи. Весь час за ним полювала російська агентура. Але, як одного разу занотував Орлик у своєму щоденнику, йому було відомо про московські домагання та розшуки, і тому він чітко дотримувався законів конспірації.

Іноді ж таке переслідування мазепинців не тільки не давало результату, а й навпаки, викликало новий опір. Приклад цього — доля Івана Мировича. Його батько, переяславський полков-

ник, мав шестеро синів. Старший син Федір став активним діячем еміграції. Молодші ж були репресовані, вислані до Тобольська. Саме тут пройшло дитинство наймолодшого, Івана. Він народився 1703 року, під каток репресій потрапив у шестиричному віці. Московська влада вважала, що таким чином виховуються добри холопи, і тому Івана Мировича було прийнято на службу до російського війська.

За декілька років від нащадка славної козацької родини став драгунським капітаном. Але зробити з нього холопа так і не вдалося — скориставшись зручною можливістю, він втік до Речі Посполитої. Пізніше оселився в Кримському ханстві і навіть був представником Криму в Пруссії, увесь цей час підтримуючи активні контакти з українською еміграцією.

Іван Мирович став емігрантом-мазепинцем «другої хвилі». Московська агентура полювала й за ним, але, на щастя, невдало, незважаючи навіть на особистий указ цариці Єлизавети «во что бы ни стало схватить и в наши границы наисекретнейшим образом привезь».

Можливо, комусь здасться, що подібні методи є проявом сили, але яка ж сила в маніакальній мстивості, що застеляє собою все на світі? Про міжнародне право, закони та мораль чітко дотримувався законів конспірації.

■ СЕКРЕТИ МАКІЯЖУ

ЯК НАМАЛЬОВАНІ

Багато жінок дуже красиві, і прикро, коли в них низька самооцінка

Катерина БАЧИНСЬКА

Пандемія коронавірусу суттєво змінила життя людей. Більшості довелося відмовитися від звичного буденного життя: змінити офіс на роботу з дому, забути про відвідини кав'ярень та зустрічі з друзями. За даними французьких видань AFP і Le Monde, близько 900 мільйонів людей у всьому світі через пандемію коронавірусу і по сьогодні залишаються вдома. У соціальних мережах люди активно діляться новими знаннями та навичками, які вдалося опанувати на карантині. Ми ж вирішили допомогти вам у цьому і будемо ділитися досвідом від провідних спеціалістів у своїй галузі. Ольга Михно — професійний український візажист. Понад шість років вона «фарбує» обличчя та навчає людей мистецтву бути красивими. Дівчина запевняє, що кожна жінка може мати чудовий вигляд, головне — бажання. Зараз Оля проживає у Сполучених Штатах Америки, де вдосконалює свої знання та навички з візажу, тестиє американську косметику та порівнює її з українськими аналогами. Щодня у своєму мікроблогі ділиться порадами та публікує відео-уроки — як навчитися фарбуватися у домашніх умовах або ж зробити макіяж за п'ять хвилин. Вона погодилася поспілкуватися з нами та розказати, як під час карантину, в домашніх умовах, навчитися секретам краси і вийти з ізоляції з новими знаннями.

■ **Олю, чому у світі, де все так швидко зміниться та вдосконалюється, де професії трансформуються одна в одну, ви виришили стати саме візажистом?**

— Освіту я отримала фінансову. Проте з часом зрозуміла, що це мене не цікавить, і почала вивчати сферу краси. Знаєте, я ще з дитинства була тією подружкою, яка всіх фарбувала на дискотеки в школі або на побачення. Напевне, це те, що справді мое. І я цим дуже пишуся. Скажу чесно, це неймовірна радість — бути в гармонії з собою і займатись тим, що приносить задоволення.

■ **Як ви цьому навчалися і дійшли до професійного рівня?**

— Інтенсивне, професійне навчання, відвідування тренінгів та майстер-класів. Досвід у візажі в мене вже більш як п'ять років. Це, можливо, дивно проозвучить, але на початкових етапах я вчилася фарбуватися сама. Тому впевнена, що в домашніх умовах навчитися цьому реальнно. Головне — це бажання і багато-багато практики.

■ **А з чого радите почати дівчатам, які хочуться навчитися фарбуватися у домашніх умовах?**

— Почніть із розбиранням своєї косметики. Подивіться, які продукти у вас є, аналізуйте, які макіяжі ви зможете зробити. Експериментуйте з відтінками, текстурами. У наш час YouTube і Instagram — це джерело просто космічної інформації про все. Я так і сама починала, перегляд відео, а потім відпрацьовувала побачене. Якщо немає мети стати візажистом, але хочете навчитися робити макіяж, раджу на YouTube дивитися відео elena krygina. Для мене вона, напевне, найкращий блогер у цій галузі.

■ **Що в макіяжі найголовніше?**

— Правильне виконання. Із власного досвіду можу сказати, що в мене було дуже багато учениць, які мали круту і дорогу косметику, пензлики, але не вміли ними користуватись. У підсумку їхній образ виглядав дешевим, неакуратним і абсолютно ім не підходив. Як же важко бувало годинами пояснювати клієнту, що рожеві тіні й помаранчеві вілици — це не те, що створює гарний образ. А ще — дуже важко перевчати людей, які роками фарбуються неправильно. Ми живемо в сучасному

Ольга Михно.

світі, де макіяж — це невід'ємна частина нашого зовнішнього вигляду. Простий макіяж, укладка — і жінка вже почувається красивою і впевненою.

■ **Що необхідно мати для буденного макіяжу, який можна зробити за п'ять хвилин?**

— Перше, це матова помада неяскравого відтінку: коричневий, рожевий. Наносити як тіні, на вилицеву корекцію (або рум'янець) і на губи. Далі — туш, яка має бути обов'язково. Коректор або консилер, яким ви зможете приховати сліди від висипань або прищіків та синіці під очима. Саме це дуже освіжжає обличчя. І вуаль, щоденний макіяж за п'ять хвилин готовий.

■ **Олю, зараз ви проживаєте у США, тому розкажіть, чим відрізняється сфера професійного макіяжу в Україні та в Америці?**

— Чесно кажучи, різниця кардинальна. У Штатах усе з крайності в крайність. Тут або зовсім без макіяжу, навіть без крему для обличчя. Або ж такі випадки як супермейкап зі щільним тоном і суперконтурінгом, накладними віями і яскравою помадою. Переїхавши до Америки, я відчула тотальній контраст. В Україні все легше і

Під час фарбування клієнтки.

Робоче місце Ольги Михно.

простіше в плані макіяжу. В основному, це неяскравий денний макіяж, який не привертає уваги.

■ **Які особисто ваші секрети догляду за шкірою обличчя?**

— Перше, це підібрати продукти саме для свого типу шкіри. В ідеалі — регулярні відвідини косметолога. Також мое золоте правило: очищення, тонізування, зволоження. Це в моїй щоденній рутині присутнє обов'язково.

■ **Що вас надихає і допомагає розвиватися професійно?**

— Задоволені клієнти, коли їхні очі горячі від того, що вони бачать у дзеркалі. І посмішка, яку не можуть приховати. Навіть наприкінці дуже важко-

го робочого дня це неймовірно байдорить. Вдячність — ви не уявляєте, наскільки для творчої людини це важливо! В основному, мене надихають люди, які до мене приходять і йдуть заряджені на позитив. Також інші візажисти, за якими я слідую, які мене дуже подобаються (іхня робота і вони самі як люди). А ще мене надихає краса, багато жінок такі красиві, і навіть не згадують про це, такі особливі, такі витончені, такі милі. І як сумно, коли в них низька самооцінка... Варто пам'ятати кожній жінці, що вона неповторна. А я, як людина, яка бачила дуже багато облич із макіяжем і без нього, можу про це говорити впевнено.

Оксана Дорошенко досліджує й розвиває місцеву народну традицію.

■ ЗАХОПЛЕННЯ

Попереду — Дорошенко

Дівчина з Котельви стала учасницею конкурсу Ukraine with love

Ганна ЯРОШЕНКО
Полтавська область

Жителька райцентру Котельва — молодший науковий співробітник історико-культурного заповідника «Більськ» Оксана Дорошенко, которая досліджує й розвиває місцеву народну традицію із приготуванням особливого виду різдвяної випічки, здавна відомої під назвою «панянки», стала номінанткою конкурсу Ukraine with love, що проводиться за підтримки Українського культурного фонду Міністерства культури, молоді та спорту в межах програми «Малі міста — велике враження» та знайомить із сучасними українськими майстрами, котрі своїми руками створюють унікальні речі. Оксана говорить, що, натрапивши на інформацію про цей конкурс, вирішила й сама взяти в ньому участь, хоча й не була впевнена, що її персона когось зацікавить, бо серед учасників — справді серйозні майстри. Вона ж

вважає себе любителем, адже обрядова випічка для молодої майстрині — це лише хобі, на яке в неї через зайнітість на основній роботі лишається не так багато часу. І оскільки молоді жінці цікаві її робота, і хобі, вона намагається їх поєднувати, усе встигати. Зізнається, що любить розписувати свої коржики вночі: саме тоді, коли ніхто не заважає, настає благословений час для творчості.

Традиційно різноманітні фігури «панянок» готують із пісного солодкого тіста, фарбують у рожевий колір та розписують різномальоровою глазур'ю. Хоч, за словами Оксани, «панянки» — то не лише смаколики, які є невід'ємним атрибутом обрядів на зимові свята, це один з елементів самоідентифікації котелевської громади. Не дивно, що самобутній звичай надихнув майстриню на створення своєрідного авторського проекту «Котелевський коржик», про який тепер відомо далеко за межами районен-

тру. Свій коржик Оксана випікає за авторським рецептом, а потім витвори власних рук тривалий час розписує — цієї роботи за всього бажання швидко не зробиш.

Випічка, у якій традиція поєднується з її власним художнім баченням, смаком, уже була представлена на різних континентах у майже 30 країнах. Зокрема, котелевський коржик презентували учасникам акції, присвяченої Всесвітньому дню вишиванки, у Бангкоку на замовлення Посольства України в Королівстві Таїланд, музикантам Військово-повітряних сил США в межах їхнього туру Європою тощо. Досить часто наші співвітчизники, збираючись у гості за кордон, замовляють котелевські коржики на подарунок. Отак дітище Оксани й далі мандрує світом.

«Мене надихає краса рідної природи, давня українська символіка — глибока мова наших предків, у якій так багато світла, любові й добра. Тож, прагнучи познайомити світ із нашим місцевим звичаем із вишивання «панянок», хочу популяризувати її українську традиційну символіку в цілому», — говорить Оксана, яка воліє, аби її авторський проект став народним. Адже важливо продовжувати дещо призабуту народну традицію, розвивати й популяризувати її.

Як стало відомо, кращі роботи переможців конкурсу ввійдуть до міжнародного каталогу для презентації української культури як у нашій країні, так і за кордоном, а також будуть розміщені в інтернет-мережі та паперових виданнях.

Лариса САЛІМОНОВИЧ

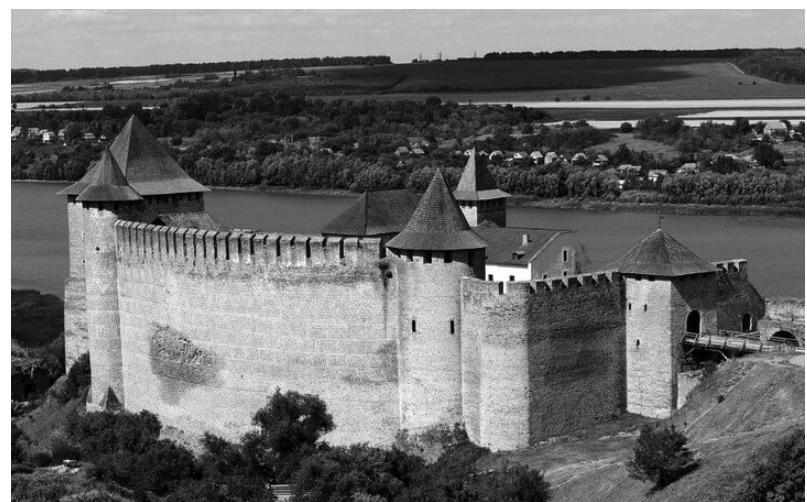
■ ВІДПОЧИНOK-2020

«Замасковані» мандри

Туристичні агенції втрачають через карантин весняні прибутки, але вірять, що влітку буде й на їхній вулиці свято

Озеро Синевир та Хотинська фортеця: в Україні є де відпочити.
Фото з сайта top10.travel.

Формат дискусії, який організував для учасників туристичного ринку Харківський пресклуб, ідеально віддзеркалив ситуацію, в яку потрапила ця галузь із суто об'єктивних причин. Спіkeri бачили і слухали один одного через монітори комп'ютерів, укотре переконуючись у тому, що їхній «продукт» — не піца, доставку якої можна замовити телефоном. Тобто у їхньому випадку без прямого контакту зі світом грошей не заробиш, але він і надалі вперто демонструє свою тотальну закритість. Як мінімізувати очевидні збитки і що буде далі? Пошук відповідей на ці запитання поступово вийшов на рівень дискусії про наші звички, ментальність і варіанти розвитку внутрішнього туризму загалом, що і не дивно. Карантин таки змусив багатьох підприємців думати інакше та глибше, оскільки завтра усталені методи ведення бізнесу можуть і не спрацювати.

Коли нарешті поїдемо?

Віцепрезидент ужгородської Асоціації туристичних агенцій Максим Дереза не вірить у настання глобальних змін після карантину, тому не виключає, що кордони для туристів відкриються уже в першій половині літа. Звичайно, спочатку, на його думку, будуть введені усілякі заходи безпеки, як-то масковий режим, вимірювання температури, ретельна дезінфекція і обмеження кількості людей на одному квадратному метрі. Але згодом піде певне послаблення, оскільки наполовину заповнені готелі, ресторани і літаки не принесуть очікуваного прибутку. «Думаю, все відіграється назад, якщо ми навчимося жити з таким зовнішнім фактором, як коронавірус, — каже він. — COVID-19 сприймається як звичайнісний грип чи будь-яка інша хвороба у цьому світі. Тобто ми навчимося подорожувати, розуміючи, що він є».

У свою чергу, професійний мандрівник, засновник і ідеолог відомого руху One life Артемій Сурін впевнений, що зовнішній туризм «став на паузу» щонайменше до вересня, тому українським компаніям варто переглянути свої бізнесові стратегії, шукаючи резерви всередині країни. Звичайно, люди, які давно звикли до морських берегів Туреччини та Єгипту, можливо, й не пристануть на подібні пропозиції, а ось любителі активного відпочинку шукатимуть такі варіанти для мандрів, як тільки застосує міжміське транспортне сполучення. «Для України я тут бачу дуже непогані можливості, щоб скористатися даною ситуацією, — каже Артемій. — Внутрішній туризм у нас кульгав дуже сильно. І ось нарешті все це можна віправити і підтягти. Принаймні ще місяців

три-чотири працювати із зарубіжжям буде дуже складно».

До речі, точних офіційних прогнозів щодо цього теж немає. Міністр за кордонних справ Дмитро Кулеба дніами повідомив, що Україна прийматиме рішення з відновлення міжнародного авіасполучення, орієнтувшись на епідеміологічну ситуацію в інших країнах. Але на вітві після відкриття кордонів туризм, на його думку, вже не буде колишнім. «Ми не можемо впливати на рішення інших країн, але будемо готові діяти оперативно у відповідності до їхніх рішень, враховуючи епідеміологічну ситуацію в Україні та за кордоном, — повідомив він. — Думаю, туристичний сезон влітку відбудеться, але він точно не буде таким, як у минулі роки. Він гарантовано буде обумовлений низкою протиепідеміологічних заходів».

А що у нас?

Директор Харківського обласного організаційно-методичного центру туризму Валентина Холод каже, що у професійних туристичних колах країни вже давно ведуться дискусії зі спробами передбачити посткарантинні тенденції. Думки традиційно розійшлися, але більшість експертів нинішню ситуацію розглядає як певний шанс саме для вітчизняних операторів ринку. «Виники такі передумови, що ми очікуємо сплеску на цьому напрямку, — каже вона. — Думаю, що буде розвиватися сільський туризм і відпочинок на природі, оскільки люди втомилися сидіти по квартирах і мають мотивацію відновити фізичні та психічні сили саме у такий спосіб. Подорожі, найвірогідніше, будуть організовуватися невеликими групами. Можуть стати популярними, скажімо, родинні вікенди».

А ось Максим Дереза

не готовий підтримувати внутрішній бізнес навіть у тих умовах, що склалися сьогодні, оскільки, на його думку, цього «продукту» в Україні просто немає. «Звичайно, у нас є місця, куди можна поїхати машиною, витративши купу грошей, — уточнив свою позицію він. — Але співвідношення ціни, якості інфраструктури і решти всього свідчить про те, що цього ринку в нас просто не існує в принципі. І якщо йтиметься про необхідність перепрофілювання організованого бізнесу на внутрішній туризм, то відсотків 90 компаній просто закриються. Інші змушені будуть скоротити штат наполовину, але й тим співробітникам не буде з чого

віс, то не потрібно йому платити гроши. Підтримувати варто лише тих, хто продає якісний «продукт».

Чи можна карантин назвати шансом?

Коли йдеться про вітчизняний туризм, учасники дискусії часто говорять про брак державної стратегії, а також грошей, що мають виділятися на її реалізацію. З першою ніби то все гаразд, бо відповідний документ уже ухвалили на термін до 2026 року. А ось із фінансами — дійсно проблема. За словами Валентини Холод, передбачені бюджетом на розвиток галузі скромні 240 мільйонів гривень і досі не надійшли у розпорядження Державного агент-

рані, гіди, компанії, що зустрічають та возять. І всі ці послуги коштують дуже недешево. Тобто у нас існує ще й певна культурно-ментальна складова, яку теж треба змінювати».

У свою чергу, Артемій Сурін і на цю проблему дивиться оптимістично, пов'язуючи зміни у туристичній галузі з розвитком держави в цілому. На його думку, вже зараз зрозуміло, що про швидкі темпи не йдеться, але все не так безнадійно, як може здатися на перший погляд. «У мене був довідок, коли я кілька років прожив не в Україні, а в Америці, — каже він. — Повернувшись, автоматично пригадав Харків 15-річної давності. Відмінність очевидна. Місто стало різноманітним, з точки зору появи різного сервісу, кафе, ресторанів. Тому я певнений, що і внутрішній туризм розвиватиметься за тією ж схемою. Інша справа, що є багато питань до темпів і способів розвитку. Було б добре, якби людям, що загоряється цією справою, дали попрацювати певну кількість часу задля створення відповідних умов».

Внутрішній туризм, на думку експертів, дійсно нагадує сьогодні кривеньку качечку, яка потребує бодай мінімальної турботи. Скажімо, держава могла б знизити ставку НДС для даного бізнесу, як це зробили фактично всі країни Європи і Китай, або, наприклад, створити економічні зони зі спеціальними умовами для інвесторів, що свого часу вивели із застою туристичну галузь Грузії. Найбільше ж «кульгає» сьогодні в Україні зв'язок. Усі, хто пробував самотужки прокласти шлях до цікавих історичних і природних об'єктів, не раз стикалися з відсутністю пристойних доріг, зручного громадського транспорту та сертифікатів про відсутність коронавірусу.

У багатьох туристичних місцях і досі слабкий інтернет, або його немає зовсім. Туристи ж наразі дуже вибагливі до умов, які стали для них звичними. Валентина Холод каже, що за кордоном сьогодні навіть намети видають із ліжками, кондиціонером і Wi-Fi.

Чи небо відкриється першим?

В ЄС наразі вже обговорюють варіанти відкриття кордонів, але з багатьма обмовками. Найвірогідніше, спочатку дозволятимуть контакти між територіями, де спостерігається схожа епідеміологічна обстановка, а вже потім — між усіма країнами Європейського Союзу. Терміни державні інституції встановлюватимуть самостійно. Польща, наприклад, залишатиметься закритою до 12 червня, Греція — до 1 липня. Австрія та Німеччина вирішили діяти синхронно. Тобто після 15 червня дозволятимуть поїздки в обидва кінці своїм громадянам, а потім, можливо, і найближчим сусідам.

Франція вже відкрила бронювання квитків на міжнародні поїздки, але йдеться про подорожі в липні та серпні. Іспанія планує відкрити кордони у липні, але при цьому введе обов'язковий двотижневий карантин для іноземців. Італія, яка постраждала від пандемії чи не найбільше, готова приймати туристів уже з 3 червня, проте тільки з ЄС та Шенгенською зони. Проте італійські чиновники передали — якщо вірус знову стане активним, влада одразу поверне суверенітарні заходи.

Морські узбережжя Туреччини стануть доступними вже після Рамадану, святкування якого завершилося 24 травня. Першими у цій країні відкриються готелі і туристичні зони, що отримали сертифікати про відсутність коронавірусу.

Внутрішній туризм, на думку експертів, сьогодні нагадує кривеньку качечку, яка потребує бодай мінімальної турботи.

Володимир ЛАВРЕНЮК

с. Гореничі, Кисво-Святошинський район,
Київська область

В Україні народилось багато бід. Нині ще одна загроза — розповсюдження важкої хвороби, коронавірусу, на нашій території. Президент та урядовці з Верховною Радою ухвалили рішення щодо боротьби з нею, стримання розповсюдження її по всій Україні та її ліквідації — це станеться згодом. Для цього потрібні чіткі вказівки керівництва. Наразі ж усім нам треба об'єднуватися, з любов'ю ставитися одне до одного в боротьбі з цією недугою. В інших країнах через пандемію коронавірусу знишили ціни на продукти, а в нас — усе навпаки.

Біда в тому, що в Україні не було вирішено основне питання — яким шляхом іти в майбутнє. Першим президентом треба було обрати В'ячеслава Чорновола, він бі піклувався про народ. Другим президентом слід було обрати Олександра Мороза — він прагнув дати народу соціальні блага. Третім президентом мала бстати жінка-берегиня.

■ РЕФЛЕКСІЙ

Народна демократія в Україні

Роздуми про минуле й майбутнє

Обрані ж народом президенти (а народ погано, як показують до свіді саме життя, розбирається в політиці) почали розвалювати державу і породили грабіжників, олігархів, яким Україна потрібна лише для власної наживи.

Зараз в Україні хочуть скротити поштові приміщення, листоноші. Аптеки наживаються, підвищуючи мало не втричі ціни на ліки. З телебаченням щось намудрили з тими приставками. Хочуть укрупнювати райони, об'єднувати села з містами. Може, досить знущатися з людей, а навпаки — порадитися з ними, провести референдуми? Адже Україна споконвіку була демократичною державою, загадайте хоча б Запорозьку Січ, де

всі питання обговорювались всенародно. Такий устрій відповідає ментальності українців.

Сьогодні гостро стоїть питання про повернення Донбасу в лоно України. І хоч як би Путіну хотілося, щоб ми домовилися з донецькими та луганськими зрадниками, щоб ці території залишались у складі України, але керувалися з Росією, — такого не буде! Путін вважає, що українці не зуміють керувати власною державою, для цього підкуповують продажних політиків, влаштовують війну в Україні, але ми все одно його переможемо! Нам потрібно ввести козацький устрій в державі — тобто народну демократію, яка принесе нам справедливість і лад. ■

■ МИNULE I DUUMI

Порядок денний:

земля і служби

Антон КАДЕНЮК

Житомир

вважали. Узагалі в селі бідних не було — хто працював на землі, той міг себе й родину прогодувати. Про що яскраво засвідчив голодний повоєнний 1947 рік, коли з усієї України люди йшли в «Западну», як тоді казали, за шматком хліба для дітей, бо в Галичині голоду не було.

Тому мене так сильно обурила поведінка депутатів-галичан із фракції «Слуги народу», які бездумно проголосували за цей антинародний земельний закон. Звісно, отримавши в конвертах долари, вони не тільки землю, а й матір рідну продадуть. Було б справедливо, якби всі чиновники, урядовці, які отримали колосальні премії за свою бездіяльність (бо як інакше можна охарактеризувати стан економіки в країні), віддали б їх на потреби армії чи здали в бюджет.

Ситуація, що склалася у світі у зв'язку з пандемією, повинна змусити задуматися мільярдерів та мільйонерів, що не спасут їх палаци, куплені в Італії чи Іспанії, у США чи Великобританії. Вкладати потрібно у свою країну, в її розвиток. Вкладши у свою землю, ви отримаєте сторицею.

Хочу кілька слів сказати і про особливу категорію людей, які, вирвавшись на «свободу», кинули рідну землю і подались за довгим рублем чи доларом за кордон, а тепер масово «дарують» Україні закордонну інфекцію. Обробляючи чужу землю, ви забули про свою рідну, а тепер згадали про неї, шукаючи прихистку від коронавірусу...

Відсутність молодих рук в Україні, які досить довго працювали на чужих землях, призвела до того, що зараз ми їмо чужі овочі, фрукти, не знаючи, чим їх обробляли, підживлювали, переплачуши за них втридорога. А в цей час на землях України наживаються й багатіють чужі інвестори, які донедавна не могли купити її, прибрали до своїх рук, а тепер зможуть. І тоді з цієї землі варварськими методами витиснуть усі соки, все, що зможуть з неї взяти, нам же залишать безплідну пустель.

Ще на початку ХХ століття, після закінчення Першої світової війни, українські землі пережили пасифікацію — це коли нашу землю віддавали зайдам, а українці змушені були працювати на них. У мое рідне село на Тернопільщині тоді приїхало 50 польських родин, яким дали там землю, і ще з 50 родин поляків-мазурів поселили довкола. Пани жили у Варшаві й приїжджають до нас лише в господарських справах, «зібрата медок», так бі мовити. Вони знали ціну нашим землям. Боюсь, що разом повториться та сама історія. ■

Від суботи у столиці України почав їздити міський транспорт. Так Київ повільно виходить із карантину. Але головне навіть не це — важливо, щоб люди не втрачали пильність, адже загроза поки що нікуди не ділася, коронавірус не подолано, і нам ще потрібно бути дуже обережними й уважними у ставленні один до одного: ходити в масках і рукавичках, дотримуватися дистанції, щоб не нашкодити собі й оточуючим, аби, не дай Боже, ця зараза не повернулася в наші міста й оселі.

■ ПОЛІТПАРНАС

Щодо державної мови

Любов ДОРОНІНА

Львів

В нас на кожне «Хелов!», «Здрасьце!»
Є своє: «Дай Боже!!!».
В рідній хаті дерти паці
Українським гоже.
Ми ж вкраїнці, не чужинці!
То ж у чому справа?
Зліва поляк, справа рускій,
А ВКРАЇНІ СЛАВА!!!
Ех традиції вкраїнські,
Вас не задушити!
І всі спроби «по-сусідські»
В сад наш — не садити.
Радше луснуть з твої злости
Воріженки кляти.
Розтрясутися їхні кости
В голому завзяті.
Нам чужинської культури
В серці не залити.

В нас не будуть партитури
Грати московити.
І у нашому театрі —
Вкраїнська вистава.
І співа вкраїнську Катря!
І рідному — слава!
Нашу мову життєдайну
Бережімо світлу.
А Вкраїна — не окрайна.
Ми у центрі світу!!!
З нас не здерти вишиванки,
Ними серце шите.
Українські колисанки
З молоком п'ють діти.
Ти лети, вкраїнська пісне,
Не спинити лаву!
І хай світу буде тісно —
УКРАЇНІ СЛАВА!!!

Мені в житті пощастило: я, ще будучи малим, застав той час, коли батьки були господарями і мали свою власну землю. У нашому селі, завдяки розважливості селян, колгосп організували тільки в 1947 р. (у Галичині вザгалі колгоспи створювали з дуже великими потугами, оскільки йшов спротив радянській владі). Так от, одна половина села вступила в колгосп, а друга — ні. Серед них був і мій батько. На них і районне начальство тиснуло, і податками так обклали, що продихнути важко, і висилкою в Сибір погрожували. У батька було небагато землі — всього 6,5 морга (морг — загальноєвропейська одиниця землі, 0,57 га. — Авт.), але бідними нас не

■ ПОСТАТЬ

Король танцюваної музики

Композитор Богдан Веселовський: «Пласт», «Ябъо-джаз» і посада керівника української секції канадської радіокомпанії Бі-Бі-Сі

Наталія ОСИПЧУК

Пісні в ритмі вальсу, танго чи фокстроту Богдана Веселовського своєму часу стали танцюальними шлягерами та звучали на найпрестижніших сценах у США, Аргентині, Австралії. 30 травня виповнюється 105 років від дня народження популярного українського пісняра, композитора, акордеоніста. Його життя — наче відкрита книга, наповнена яскраво-авантюрними сторінками.

Дипломат Ігор Осташ написав про нього розлогу книжку «Бонді, або Повернення Богдана Веселовського». А Олег Скрипка на основі знайдених у Торонто музичних матеріалів композитора записав два альбоми «Серце у мене вразливе...» і «Жоржина».

Неперевершений віртуоз Бонді

Тривалий час в Україні ім'я Богдана Веселовського було незнайоме широкому загалові. І хоча його популярні танго співали в Україні, на ім'я композитора було накладено табу. Народився майбутній композитор 30 травня 1915 року у Відні, куди родина емігрувала, рятуючись від російської окупації. Утім через три роки повернулися до рідного Стрия на Львівщину. Батько працював міським суддею, мати — родичка Соломії Крушельницької, до речі — керувала Союзом українок у місті.

Богдан Веселовський навчався в тій самій гімназії, яку свого часу закінчив Степан Бандера, а також Олександр Філарет Колесси — відомі музиканти. Богдан брав активну участь у «Пласті», був відомий під іменем Боцян. Мав і псевдонім Бонді, який дуже любив. Музичну освіту Богдан здобув у Стрийській філії Львівського вищого музичного інституту ім. М. Лисенка. В цей час з'являється його перший твір — музика до уривку з поеми Тараса Шевченка «Перебендя» («Вітер віє»). На той час майбутньому композитору було лише 16 років.

Восени 1933-го Богдан Веселовський став студентом юридичного факультету Львівського університету і паралельно продовжував навчання у Вищому музичному інституті ім. М. Лисенка. Молодий чоловік виступав у складі капели Яблонського (відомого як «Ябъо-джаз») в ролі піаніста, акордеоніста та композитора.

Танго «Ти і твої чорні очі» стало початком успішної музичної кар'єри для молодого композитора. А танго «Прийде ще час» принесло йому шалену популярність: «Прийде ще час, коли затужиш ти за мною// Прийде ще час, коли згадаеш наші дні// Може, тоді любов ти зрозумієш мою// І може, за ту любов вдячна будеш мені». Власне, відсутність української естрадної музики та суцільна «полонізація» спонукали Богдана Веселовського взятися за написання шлягерів.

Як зазначають дослідники, у 30-х роках у Львові панувала дивовижна творча атмосфера. «Працювало багато театрів-кабаре, де можна було почути легкі гуморески, дотепні анекdoti i жартівлі танцюальні пісні, — розповідає редактор музичних програм Львівського обласного радіо Олена Онуфрів. — Саме тоді з'являються твори Веселовського, який навчався в Музичному інституті. Веселовський намагався наслідувати композиторів, які творили перед ним, а то були: Василь Барвінський, Станіслав Людкевич,

Олександр Колесса. Тому він пише солоспіви на слова Тараса Шевченка, Олекси Слісаренка. Тоді ось мачки і багато розважальної музики, яку сам ніколи не ставив на перше місце. Однак твори серйозного жанру, солоспіви не виконувалися і не видавалися аж до 2006 року, коли Олександр Зелінський вперше уклав збірку «Фортепіанні п'еси і соло-співи». В період, коли Богдан Веселовський грав свою музику для Львова, її часто було чуто в ресторанах і кав'ярнях. Пісні виконував оркестр Леоніда Яблонського — «Ябъо». Це була епоха інтелектуального відродження нації».

«Кабаретовий Львів»

Період після Першої світової війни був для мистецького життя Львова насиченим та змістовним. Працювали театри, філармонія, вищі музичні школи, поновлювали діяльність мистецькі товариства, аматорські колективи, відбувалися домашні концерти. Втім, як писала театрознавець, авторка нарису «Кабаретовий Львів» Маріоля Шидловська, «роки війни відучили публіку від амбітного репертуару». Люди прагнули безтурботних розваг. Кав'ярні, кнайпи, танцюальні майданчики, кінотеатри, парки і вулиці озвучували музика із модними в Європі ритмами, принесеними з американського континенту (танго, фокстрот, вальс-бостон). Легкі музичні розваги змінювали та доповнювали в ритмі моди: кабаре, «дансінги» (танці), «ревії» (ревю).

Яскравим прикладом пошуку музичних форм є історія ресторану (з театром-вар'єте «Казино де Пари»), відкритого у 1914 році. Його власник Францішек Мошкович, аби задовільнити запити публіки, у 1922 році відкрив тут театр-кабаре «Багатель». Коли ж побачив, що інтерес до його репертуару вичерпався, то почав організовувати дансінги, на які запрошував відомих танцюристів і співаків. Наприкінці 1920-х років із Заходу до Львова докотилася бурхлива хвиля ревю — так званих ревій. Цей жанр складали невибагливі музичні композиції із пісенькою та танців, об'єднаних жартівлівими репліками (скетчами) ведучого. «Ревелерси» гралі на сценках новостворених театрів та театриків, кількість яких на початку 1930-х років сягала кількох десятків.

Найбільшою популярністю на той час був театр-ревю «Львівський Гонг», який за один короткий сезон поставив 12 програм. Ревелерси зазвичай розважали публіку кінотеатрів перед сеансами, виступали на різноманітних забавах та у місцях відчинки.

Львів дивував видовищами, піснями, веселощами. Та не все було так райдужно, особливо для українців. Останнім доводилося творити свою самобутню культуру всупереч обставинам. Це й не дивно, адже Львів у той час був повністю полонізованим. Після поразки в польсько-українській війні та з початком політичних репресій значна частина талановитої української молоді змушена була залишити місто або продовжувати навчання чи працю в еміграції. Саме там, за словами одного з представників празької еміграції композитора Зиновія Лиська, молодь «використала свій побут на здобуття професійної освіти у високих музичних школах та університетах».

Мистецькі контакти між українцями та поляками були, за словами Зиновія Лиська, «незвичайно скромні». Лише одиниці з-поміж українських митців мали доступ до Львівської опери, мали змогу вчитися в університеті. Нелегко було домогтися, аби виконавців українських шлягерів транслювали по радіо. Саме ці несприятливі обставини спонукали українців невтомно шукати власні шляхи для творчості, гуртуватись, тримати постійний зв'язок із львівськими передмістями, довколишніми селами і містечками, де вирувало українське життя. Попри все, талановита молодь продовжувала підкорювати Львів. Український світ творили такі митці, як Богдан Веселовський, і його роль важко переоцінити.

Від Хуста — до Канади

Коли в 1938 році утворилася Карпатська Україна, Богдан Веселовський не міг залишитися осторонь вкрай важливих державницьких процесів. Для всіх допитливих читачів, які прагнуть дізнатися якомога більше про яскраво-авантюрне життя віртуоза Бонді, у пригоді стане розлога книга Ігора Осташа «Бонді, або Повернення Богдана Веселовського». Автор-дипломат не лише опрацював понад сто джерел різноманітної літератури, епістолярну спадщину, а й записав відео інтер'ю з людьми, які особисто знали Богдана Веселовського.

У розділі «Хуст. На підтримку Карпатської України» Ігор Осташ подає детальний опис поїздки Веселовського: «14 березня 1939 року о 20-й годині прем'єр Августин Волошин оголосив про створення Української Держави — Карпатської України. 15 березня, всупереч волі Берліна, крайовий парламент утворив незалежну Карпатську Україну. Однак незалежність Карпатської України тривала недовго... 18 березня Карпатську Україну повністю окупували угорські війська. Залишився у Хусті було небезпечно, і Веселовський змушений був податися до Відня, бо польська влада не тolerувала повернення до Польщі учасників подій у Карпатській Україні».

Розпочалася епопея тривалих мандрів. У Відні Богдан навчався в Консулській академії, став членом Українського студентського товариства «Січ», а згодом його очолив. У 1941 році одружився зі своєю троюрідною сестрою Оленою. І хоча життя було жорстоким, Богдан ніколи не забував про своє призначення — музичну.

У 1945-му, тікаючи від комуністів, сім'я Веселовських оселилася у Верхній Австрії (м. Шердинг в американській зоні), пізніше був табір для переміщених осіб. Зрештою, у 1949 році, за допомогою Рятувальної служби ООН, родина емігрувала до Канади. Та на вівіть в умовах еміграції композитор не забував про далеку Україну. За час перебування Веселовського на посаді керівника української секції канадської радіокомпанії Бі-Бі-Сі її мовлення розширилося з 14 до 60 годин на тиждень. Прикметним є те, що в еміграції Олена, як колись Богданова мама, очолюватиме жіночий просвітній рух, а разом із чоловіком вони написали гімн українських емігрантів «Лети, тужива пісне».

Богдан Веселовський з Іреною Яросевич.
Архівне фото.

«А я усе співаю про любов...»

За спогадами сучасників, Богдан жив Україною. Хоча доля й закинула далеко від рідної землі, писав музику на вірші Володимира Сосюри, Максима Рильського, Василя Симоненка, Олександра Олеся, Дмитра Загула, Ганни Чубач. Особливо йому припали до душі слова на вірші Володимира Сосюри «Життя»: «Життя кругом як поле розляглося// Синє дальнім маревом діброя// Хоч попіл днів укрив мое волосся// А я усе співаю про любов».

Пісенна спадщина Богдана Веселовського охоплює понад 100 композицій, понад 60 з яких (у галузі легкого розважального жанру) композитор зафіксував у звукозаписах. Польки, танго, фокстроти, написані Веселовським, відзначаються мелодійністю, легкі й доступні для сприйняття.

Однією з перших виконавиць пісень неперевершеної Бонді була Ірена Яросевич — солістка «Ябъо-джазу», перше його кохання. Цікаво, що вони зустрінуться через тридцять років розлуки у далекому Монреалі. Рената Андерс (сценічне ім'я Рената Богданська) записала пісні композитора, які принесли їй на Заході славу визначної української співачки. Пісня «Я знову тобі» у чуттевому, майстерному виконанні Ренати звучала як сповідь про перше кохання, «перше життя».

«Я часто думаю про Львів», — зізнавалася Ірена Андерс у зрілому віці. Так, саме у Львові до молодих музикантів прийшла слава. Вдвох із Богданом вони співали шлягер «Прийде ще час». Але іхні дороги розійшлися. Під час гастролей з оркестром Генріка Варса артисти застала звістка про війну. Назад дороги не було, тож згодом артисти долучилися до польського військового формування генерала Владислава Андерса — командувача 2-го Польського корпусу, відомого перемогою над німцями в битві під Монте-Касіно (Італія). Ірені Яросевич судилося стати дружиною прославленого генерала. А спогади про незабутні молоді роки назавжди залишилися в її пам'яті.

...Пісні Богдана Веселовського — життерадісні, світлі й легкі, їх сьогодні не втратили своєї актуальності. Олег Скрипка на основі знайдених у Торонто музичних матеріалів композитора записав два альбоми «Серце у мене вразливе...» і «Жоржина», які знайшли відгук у серцях слухачів. Тож нехай ці пісні не зникають із радіо-ефірів, даруючи нам надію на кращі часи. ■

■ ТЕЛЕБУМ

Святослав Гринчук: Показником ставлення до мови на каналі є контент

Ведучий-інформаційник — про листи Тараса Шевченка і Лесі Українки, роботу в карантинні часи і спілкування з доночкою

Аліна ГОЛДЕНКО

Ведучий інформаційних програм Святослав Гринчук каже, що карантин вніс небагато змін у його роботу. Звичайно, менше контактів з оточуючими і жодних війських студій. «Але, з іншого боку, подивитися на колег, наприклад, у США. Там багато ефірів уже проводять навіть із дому, з таких, знаєте, професійно обладнаних куточків у спальні між телевізором і диваном. На їх тлі ми ще не так багато поміняли», — констатує ведучий ТСН на 1+1.

■ Святославе, до дня народження Тараса Шевченка у вас був пост, що хочете знайти одну з книжок Кобзаря та перечитати. Чи вже здійснили те бажання?

— Не зовсім про «Кобзар» ішлося. То була збірка листів Шевченка, яку я виграв у 5-му класі на конкурсі «Хто найкраще прочитає напам'ять вірш Шевченка». Із «Кобзарем» простіше, усі читали у школі. А подивитись на тих, чиї монументальні пам'ятники ми собі вже давно витесали у голові, під іншим кутом, олюднити їх, почитавши манеру спілкування, — це інколи значно несподіваніше.

На жаль, я у Львові з часу того поста так і не був, а книжка десь там, пошукаю її вже після карантину. Нещодавно натомість гортає схожу добруку листів Лесі Українки.

■ Улітку 2018-го журналісти 1+1 виступали проти участі в проекті «Танці з зірками» Оксани Марченко. Чи траплялися відтоді ситуації на каналі, коли журналісти ще пропробували?

— Настільки показово-го «фе», мені здається, з того часу колектив не висловлював. І хоч хтось тоді бачив у цьому піар, я скажу особисто за себе, що цілком щиро підтримував усе написане і підтримую досі. Треба розуміти, що, коли доходить до ось таких відкритих листів, має збитися кілька факторів. Зокрема, плюс-мінус одностайність у колективі. І розуміння того, що іншими методами нічого досягти не вдається, або просто інші методи вже не дали результату. Очевидно, що після цього якщо й були якісь протиріччя, то вони зупинялися на якомусь із цих пунктів і не доходили до настільки демонстративного обурення.

■ Як ставитесь до ситуації, що виникла навколо презентації сезону, про українську мову?

— Ситуація була справді не зовсім приємна. На жаль, особисто не знайомий із пані Єремеєвою, з цитати якої і розгорівся той скандал, але сподіваюся, що вона просто не надто влучно підібрала слова.

Для мене показником ставлення до мови на каналі є перша за все не цитати, а той контент, який усі ці роки виробляли і виробляють «плюси». Починаючи від безпосередньо моїх ефірів, мова яких ніколи не викликала сумніву, і до інших україномовних проектів, зокрема і серіалів, які створювались задовго до квот, тобто не «з-під палиці». Мені на серіали не завжди часу вистачає, але, наприклад, «Століття Якова» — це зовсім не комедія. І він україномовний. І це лише перше, що спадає на

думку.

Я, на жаль, не володію точними цифрами, але впевнено, що всі вони є у доступі — скільки україномовного контенту виготовлено за останні роки, який його відсоток і яка ситуація порівняно з іншими каналами. Саме крізь призму таких цифр я б оцінював будь-які цитати. Нехай і двозначні.

■ Вам на карантині працюється легше чи складніше? Які особисто ваші відчуття щодо періоду пандемії?

— Безпосередньо у моїй роботі змінилось не так багато. Звичайно, менше контактів із оточуючими, жодних війських студій. Але, з іншого боку, подивитися на колег, наприклад, у США. Там багато ефірів уже проводять навіть із дому, із таких, знаєте, професійно обладнаних куточків у спальні між телевізором і диваном. На їх тлі ми ще не так багато поспідіваними.

Головні складнощі нині — це не втрачати увагу глядача. Все-таки кілька місяців головні теми незмінні: інфіковані, госпіталізовані, заходи безпеки... Водночас хочеться і не залякати людину перед екраном, і донести їй, наскільки все серйозно, спонукати берегти себе і не забувати про позитив. Шукати його бодай у якихось історіях, зокрема про тих, кому вдалось перевороти без наслідків та усилднень.

■ Ваша доночка вілізнає вас по телебаченню? Як вона реагує?

— Я ніколи цього наживо, зі зрозумілих причин, не бачу, але дружина каже, що

Святослав Гринчук із дружиною Христиною і доночкою Дзвінкою. Фото надане каналом 1+1.

Дзвінка вже звикла, не особливо звертає на мене увагу. Її цікавіше, коли я не вдома, поговорити, наприклад, через відеозв'язок у телефоні, бо там можна усілякі фільтри понакладати, віртуально поглядати песька мені на голову посадити або що.

■ Що почали робити на карантині такого, чого раніше не робили? Наприклад, з'явилось якесь нове хобі або почали вивчати іноземну мову?

— Як я вже казав: на роботу як раніше їздив, так їжджу і зараз, тому надто багато часу не звільнилось. Хіба вихідні тепер більш одомашнені. Але за теперішніх тех-

нологій це вже не проблема. Є книги, фільми, музика, відеоігри. Дружина ще відеокурсій європейськими містами любить дивитись, то я одним оком підглядаю. Регулярно влаштовуємо онлайн з друзями, якісі квізи разом розгадуємо.

Уже хтось жартував, що пам'ятник людині, яка рятує світ від поширення коронавірусу, має виглядати так: хтось просто сидить на дивані і без зайвої потреби нікуди не ходить. Ось це про мене. Зате непогано підвищив свій «скіл» збирання конструкторів. Ще тепер розрізняю геройів багатьох мультсеріалів та дитячих книжечок.

«Захар Беркут» теж повернеться у кінотеатри. Фото з сайта Film.UA.

прокат, і прокат нових стрілок українських виробників зіграють важливу роль у відновленні кінопрокату в Україні», — прокоментувала «Україна молодій» Ірина Плехова. «На жаль, поки нам складно говорити про конкретні терміни повернення до роботи, бо це питання лежить у площині урядових рішень», — додала вона.

«Ми у Film.UA Group добре розуміємо, в яких умовах опинилася індустрія кіно і зокрема кінотеатри. Також ми знає-

мо, що глядачі з нетерпінням чекають на можливість прийти в кіно — багато хто долучився до акцій під час карантину і придбав квитки «на потім» в улюблені кінотеатри. Нашою акцією ми теж підтримуємо роботу кінотеатральних партнерів по всій Україні, а глядачів заоочуємо повертатися в кіно на найкращі українські фільми», — розповідає керівниця напрямку кінотеатральної дистрибуції Film.UA Group Надія Коротушка.

■ ПРОКАТ

Збираємося у кіно

«Ціну правди» та «Черкаси» можна буде знову подивитися на великих екранах

Леонід ПОЛІЩУК

У зв'язку з пандемією коронавірусу основні кіновиробники зупиняють знімальні процеси та переносять виходи вже готових стрічок. Із цих причин після закінчення карантину кінотеатри України не матимуть змоги демонструвати свіжий контент та будуть вимушенні шукати альтернативні шляхи наповнення репертуару. Тому один із лідерів кіноринку України Film.UA Group пропонує «антикризовий пакет» — повернути до повторного прокату свої найуспішніші стрічки.

«Група компаній Film.UA Group не може стояти осторонь критичних проблем галузі та пропонує кінотеатрам свій «антикризовий пакет». До нього входять такі повнометражні картини Film.UA, як «Сторожова Застава», «Викра-

дена Принцеса: Руслан і Людмила», «Захар Беркут», «Ціна правди», «Скажене весілля» та «Скажене весілля 2», йдеється у пресрелізі компанії.

Згідно з умовами пакета, кінотеатри на безоплатній основі матимуть змогу демонструвати стрічки із запропонованого переліку, самостійно визначаючи їх кількість, обсяги та періоди показів. При цьому Film.UA Distribution, як правовласник та дистрибутор цих фільмів, не буде претендувати на свою частку від реалізованих квитків.

Крім цих фільмів, кінотеатрам пропонується продовжити покази воєнної екшн-драми «Черкаси», прокат якої був перерваний карантином та, відповідно, закриттям кінотеатрів.

Заступник директора з культурних проектів і комунікацій у мережі кінотеатрів КП «Київкі-

нофільм» та директорка комунальної «Ліри» Ірина Плехова вважає, що запропоноване компанією Film.UA є можливим варіантом на етапі поступового повернення глядачів у глядацьку залу. «На жаль, на сьогодні складно спрогнозувати, у який спосіб відкриватимуться кінотеатри після карантину. Нині ми чекаємо офіційної інформації і, найголовніше, рекомендацій щодо санітарних умов для кінотеатрів. Звісно, репертуарне питання надзвичайно важливе. І пропозиція від компанії Film.UA є однією з можливих на етапі поступового повернення глядачів у глядацьку залу. Тим паче що частина запропонованих фільмів мала досить скромний розпис у національному прокаті.

Серед фаворитів із запропонованого списку, на які повторно чекають глядачі наших кінотеатрів, — «Черкаси», «Ціна правди» та «Захар Беркут». Сьогодні складно спрогнозувати, чи наші опитування справдіться. Адже за період карантину в глядачів була можливість переглянути фільми онлайн. Однак з упевненістю можемо говорити, що ми розраховуємо на те, що і повторний

Ольга ТКАЧЕНКО

Земна цивілізація упритул підішла до регулярних пасажирських рейсів навколо Землі. Ілон Маск і NASA готують експедиції на Марс. Люди на порозі колонізації інших планет. Чому людство приречено на освоєння космосу? Які біологічні, соціальні та етичні виклики чекають на землян під час переселення на інші планети? Над цими питаннями замислюється автор науково-фантастичного роману «Екст» Геннадій Обушний.

■ Пане Геннадію, пандемія коронавірусу — ніби сюжет науково-фантастичного роману про надзвичайну вразливість земної цивілізації. У сучасних романах «Пандемія» Джона Рідла, «Лавина» Ніла Стівенсона, «Остання дівчина» Джо Харта саме вірус є детонатором головного драматичного конфлікту. Перед людством уже давно постала нагальна потреба шукати безпечніші планети для життя. Ваш роман «Екст» (К.: Друге дихання, 2020) якраз на цю тему.

— В основу роману закладені ідеї, які виникли в дискусіях довкруг нічних багать на історичних фестивалях «Коровель» поблизу Чернігова — серед молоді, що вміє думати й шукати відповіді на складні питання світобудови. Так, нинішня пандемія перегукується з моїм романом, але коронавірус — не остання пандемія. Людство має навчитися нейтралізувати подібні мікробіологічні виклики, інакше про колонізацію інших планет годі мріяти. Коронавірус довів, що може не тільки фізично вражати людину та знищувати економіку, а й руйнувати соціальну структуру людства. Вже деградують окремі регіони й можуть перетворитися на купу дрібних середньовічних князівств. Знайти засоби глобальної безпеки — завдання не лише сучасної науки, а й НФ-літератури.

■ Та у світі спостерігається спад у жанрі наукової фантастики. Натомість на піку популярності передбуває фентезі. Чому?

— Фентезі дійсно на піку, але й інтерес до НФ-літератури насправді не згас. Просто у ХХ столітті писали такі яскраві автори, як Герберт Веллс, Рей Бредбери, Станіслав Лем, Артур Кларк, брати Стругацькі. На їхньому тлі й виникає сучасний міраж «кризи жанру». До всього, наукова фантастика ґрунтуються на знаннях, тому читач повинен мати хоч якусь тверду освіту. А фентезі базується на довільні обрахунках автором припущеннях, що не передбачають критичного сприйняття. Фентезі — казка для дорослих, відірвана від реального життя. Можливо, баланс інтересу до цих жанрів відображає рівень інтелекту суспільства?

■ Українці зробили вагомий внесок у розвиток космічних польотів. Микола Кибальчич — автор ідеї реактивно-літального апарату. Сергій Корольов

■ КРАСНЕ ПИСЬМЕНСТВО

Наукова фантастика

ЯК АВДИТ НАУКИ І МОРАЛІ

— конструктор перших космічних апаратів. Юрій Кондратюк — розробник «траси Кондратюка», якою подорожували на Місяць американські «Аполлони». Валентин Глушко — розробник першого рідинного ракетного двигуна. Михайло Янгель — керівник радянської космічної програми. Чи може сучасна Україна бути космічною державою?

— До цих славетних українців я б додав нащадка українських козаків, уродженця Полтавщини, генерал-лейтенанта Олександра Засядька. Вперше у світі він побудував пускову ракетну установку, що дозволяла вести одночасне ураження шістьма ракетами, і створив новий ракетний рід військ, який допоміг виграти російсько-турецьку війну 1828—1829 років. Звісно, пам’ятаемо Костянтина Ціолковського — нащадка родини гетьмана Северина Наливайка з Волині. З української родини був і Володимир Челомей — конструктор відомої ракетносія «Протон». А щодо космічних перспектив України, то вони, звісно, є. Збережене державне виробниче об’єднання «Південний» машинобудівний завод імені О. Макарова, яке випускає найекологічніші у світі ракети-носії. Правда, Росія зруйнувала наші плани на космодром Алкантар і витіснила нас із програми «Морського старту». Однак космодром у Канаді під дніпровські носії вже будується. Крім того, минулого року Верховна Рада ухвалила закон, який дає можливість приватним компаніям конструктувати, будувати й запускати ракети. У нас уже діють кілька дослідницьких центрів приватних іноземних компаній, найвідоміша з них — Firefly Aerospace Максима Полякова з Дніпра. Проте космічна галузь України поки що фрагментарна й несистемна. Ми виробляємо чудові апарати, але самі ними не користуємося. Все продаємо, а потім купуємо готовий продукт космічної індустрії: прогнози погоди, зв’язок, геодезію тощо.

■ У багатьох авторів НФ-романів та антиутопій є власні концепції розбудови суспільства. У вашому романі «Екст» — теж.

— Стосовно України рецепт не містить чогось фантастичного. У нас учені зруйнована судова система, тому будь-які державницькі кроки навіть ідеальної законодавчої гілки влади будуть поховані. Це головний чинник нашої безнадії. А розбудова цивілізації, що базується на більш ніж одній планеті, — неймовірно складне завдання. Кожен новий світ має стати для

людех рідною домівкою, де можна вільно дихати, пити воду, споживати вирощену у відкритому ґрунті їжу, перебувати просто у неба. Це елементарні закони фізіології виживання. До того ж треба співіснувати з аборигенними формами життя і не шкодити їм. Коли дозволяє фізіологічні умови, настане черга соціальних. У моєму романі запропоновано кілька підвалин, на яких можна будувати цивілізацію, которая дійсно стане суспільством раси людей. Ось ці принципи: всі люди народжуються вільними і рівними у правах; свобода однієї людини закінчується там, де починаються права іншої; Федерація забезпечує кожній людині освіту, умови життєдіяльності та свободу совісті; кожна людина має пройти загальний стандартний освітній курс у навчальних закладах Федерації; кожен людський світ зобов’язаний суворо дотримуватися сумісності генотипу; генетичні експерименти над людиною заборонені; дослідження розривних технологій є винятковою прерогативою Федерації Світів у особі Комітету Федерації; приватна власність обмежена у розмірі й часі; цілісні природні об’єкти не можуть бути предметом приватної власності; Кодекс Федерації Світів — вище законодавство окремих світів; законодавство кожного окремого світу затверджується Федерацією Світів в особі Комітету Федерації.

■ Розвиток науки та освоєння космосу не зробили людство цілком атеїстичним. Мільйони людей далі вірять у Бога. Ким є Бог для автора науково-фантастичного

роману «Екст» Геннадія Обушного?

— Іммануїлу Канту належить фраза: «Дві речі наповнюють душу мою все новим здивуванням і зростаючим благоговінням, що частіше і що триваліше я про них розмірковую: зоряні небо наді мною і моральний закон у мені». Для нього ці поняття є спорідненими, тобто мораль — це відображення Космосу. Це дві сторони медалі. Релігія, на мою думку, виникла задля захисту моралі людства. Очевидно, що моральні підвалини різних спільнот різних часів суттєво відрізнялися, проте базові поняття майже ідентичні. Людина зазвичай звертається до Бога у моменти сумнівів та розpacу, шукаючи відповідей, яких не може дати холодний раціоналізм. Тому релігія не зникає ніколи, і будь-який затятий атеїст завжди віритиме у «вищу справедливість». Проте Бог мовить тихо, і щоб його почути, потрібно докласти величезних зусиль, відкликнувшись другорядне й зрозумівші головне. Для мене Бог — це терплячий уважний мовчазний співрозмовник.

■ Незабаром відкриються пасажирські польоти на космічних кораблях?

— Так, світ на порозі космічного туризму. Квитки розprodуться, польоти почнуться за рік-півтора. Нині це дорогі проекти для заможних людей, але через них космічні компанії отримають додаткові кошти для вдосконалення техніки й технологій, що, у свою чергу, приведе до здешевлення квитків і масової астронавтики. Наступний етап — практичні економічні проекти.

■ Аж до проектів переселення?

— Наша планета врешті-решт не витримає стрімкого зростання населення і його потреб. Неминуче постане питання розселення, і торкнеться це кількох мільярдів людей. Можна розселитися Сонячною системою від Марса до супутників Юпітера і Сатурна, де жити під захистом куполів або під поверхнею. Можна набудувати космічних станцій типу Елізіума. Ці варіанти цілком прийнятні як тимчасові, бо передбачають життя у ворожому середовищі, у замкненому просторі зі штучною атмосферою. Як виплине на генотип людини, невідомо, тому для реабілітації конче потрібно буде повернутися на Землю. Тож розумне рішення для людства — пошук землеподібних планет у системах сонцеподібних зірок класу G. На цьому шляху нас очікує безліч проблем, і технічні навіть не головні. Основна: на яких моральних цінностях поставатимут нові світи? ■

Сергій ГРАБАР

■ РЕФЛЕКСІЯ

Сон нащадка:

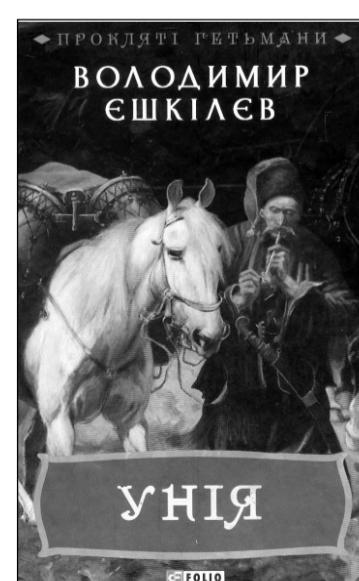
Хаос насолоди і пізнання

Роман Володимира Єшкілевича «Унія» (Х.: Фоліо, 2019) — про вічний український пошук свого шляху, про мітарства і втрати вже ніби досягнутого. Роман про нас із вами, що жили у XVII столітті. Бо, схоже, не змінилися ми за ті 350 років — такі самі, як і за часів Богдана Хмельницького; знову обираємо собі подібного, а не розумного. А чи можливе інакше?

Цією містикою переткано роман, і ти насолоджуєшся нею, кохаєшся в ній, потрапляючи до світу філософічних міркувань автора, категорій пізнан-

ня і просвітлення. Та водночас не відпускає історична канва, володіє тобою — і вже не знаєш, чого більше потребуєш: містичні, екшн, правдивої минувшини? Історії, якої не знаєш, але згадувався; вірив, що вона існує не у паралельному світі, а у твоєму-реальному. Варто тільки відхилити завісу, лише зробити зусилля.

Ти поклав на автора місію провідника, відмікача заборон. А відтак і віриш йому. Може, ще й тому, що герой роману інакші, не схожі на нав’язаних нам попередніми літпоколін-

ки, пияки, лицедії. Усі при ділі, творять історію — хутчіш, ніколи чекати-думати, нумо святкувати ще не здобуте! І хилить-

ся вежа, як у славному місті Піза... Чи вже як у Вавилоні?

Оте XVII століття постає в романі, ніби величезна поштова скарбниця — листи, діарії, донесення, доноси. Де ми між ними загубилися? Де звернули на манівці? На що розтратили ментальний спадок?

Отак і борсаємося у цьому романі — між імпульсивною авантюрою й інтелектуальним розслідуванням. Між гурманським смакуванням промінулих деталей і зачесним подихом в алхімічній лабораторії, де постає крихка ідентичність. Між пізнанням та насолодою. «Не має простору, який був би недосвіжний для Хаосу», — значить Єшкілевич.

...снилося мені, що читаю я книжку... ■

Редактор сторінки
Костянтин Родик
rodyk@meta.ua

■ МАЙСТЕР-КЛАС

«Готую те, що доступне кожній господині!»

Сімейні рецепти Марини Гармаш

Тетяна ЗІНЧЕНКО

Сімейні рецепти — це окрема сторінка життя кожної родини: те, що готували наші бабці, що любили дідуся, що пече мама чи що просить приготувати татусь... Це навіть не страви, а те родинне добро, певна сакральність, яка об'єднує саме цю родину, робить її особливо рідною. Тому ми особливо цінуємо інколи затерти до дір переписи рецептів бабусиних пиріжків чи маминого борщу.

Марина Гармаш, добре відома нам кулінарна блогерка, особливо наголошує на важливості збереження родинних страв. Її рецепти улюблени та популярні у багатьох сім'ях. У мережі вона очолює численну спільноту, яку так і назвала «Родинні рецепти Марини Гармаш». «У ній затишно, тепло і по-домашньому. Я завжди даю відповіді на запитання, рецепти розписую чітко і доступно, від А до Я. Загалом до всього ставлюся з любов'ю, хочу щоб читачам було приемно не тільки бачити, а й отримувати задоволення від страв, приготованих у домашніх умовах», — відгукується Марина про свою спільноту.

Тішиться кожному фотозвіту господинь, знаходить час на поради, підбадьорює і запевняє, що все вдається, вчить на власних прикладах. Господині дуже поважають пані Марину із Запорізької області: завжди привітну, з новими кулінарними ідеями та готову до смачних експериментів.

Мрії збуваються!

Марина Гармаш у мене асоціюється з козачкою, недаремно вона живе і творить в легендарному козацькому краї. Разом із чоловіком Миколою виховують двох синів Миколу та Святослава і донечку Марійку. У домі Марини пахне хлібом: його випікання за родинними переписами — її улюблена справа. «Моя мама, бабуся і прарабуся приступили мені любов до випікання хліба», — каже Марина Гармаш. — Моя бабуся по татовій лінії — болгарка, тато казав, що бабуся пекла краще за всіх. Я йду її слідами, хоч вона рано померла, і я її не бачила. Впевнена, що мої бабуся і прарабуся мною пишаються, адже я вчу людей пекти хліб».

«Фото страви для мене — окрема тема. Знімає, звичайно, фотоапарат, а фотографує душою фотограф. Так і я — у кожен свій знімок вкладаю душу, — ділиться Марина. — Основна мета: не зупинятися на досягнутому, айти сміливо далі. Мрія — своя книга, як у багатьох кулінарів».

«Діти — мої помічники і втіха, моя гордість і радість. Вчаться, займаються спортом і охоче допомагають мені по господарству. Будь-яке тісто — на хліб, пиріжки, піцу, пірог, млинці — мої діти замішують із легкістю», — продовжує вона.

Я пригадую з попередніх розмов із Мариною, що її старший син хотів також продовжувати сімейні традиції смачної кулінарії та вчитися на кухаря, тому й запитую, як раз у нього з цією мрією. «Мрії здійснюються! — каже Марина. — Син уже навчається на другому курсі за спеціальністю кухар-офіціант. Хотіла б, щоб і у нього в житті кулінарія була надважливою справою». До речі, і брат Марини вивчився на кухаря. «Має червоний диплом», — пишається Марина братом.

І, звісно, тішиться за молодших дітей-третіокласників. «Із п'яти років ходять на дзюдо!». А на фото із сімейного альбому — її юні дзюдоїсти з відзнаками та грамотами.

«Ще кілька рецептів розкажу тобі, — каже мені Марина, — і біжимо вчити уроки. У нас зараз англійська, і це дуже важливо!».

Усе починається з хліба

«Наливний хліб, або ще кажуть заливний хліб, мабуть, один із найпростіших варіантів його приготування вдома, — каже Марина Гармаш. — За таким рецептом його спече навіть дитина. Весь основний процес замісу можна робити за допомогою ложки або вручну. Всього пару годин — і на вашому столі буде лежати ароматний, смачний хлібчик. М'який, із ніжним м'якішем, що легко відновлює свою форму при натисканні. Навіть через дві-три доби хліб буде, як і раніше, м'який. Його можна пекти як пісний, використавши воду, так і замінити воду на молочну сироватку. За бажанням, у тісто можна додати насіння льону, кунжуту, прованські трави, паприку, базилік чи розмарин».

Потрібно: тепла вода — 500 мл, сухі дріжджі — 2 ч. л., цукор — 2 ч. л., сіль — 1-2 ч. л., манна крупа — (2 ст. л. у тісто і 1—2 ст. л. для обсипання форми і хліба), олія — 2 ст. л., борошно — 4 склянки.

«У теплу воду додайте цукор і сухі дріжджі, перемішайте. Залиште на 5 хвилин, до появи «дріжджової шапочки». Додайте манну крупу, олію, сіль. Просійте борошно. За допомогою ложки або вручну замісіть тісто. Накрійте рушником, дайте підіти в теплому місці близько півтори-двох годин. За цей час тісто підросте, за допомогою ложки або вручну двічі обімінте тісто. Через дві години змасťте форму олією, дно посыпте манкою. Перелійте тісто в форму, верх також присипте тонким шаром манної крупи. Дайте тісту підрости в формі близько 30 хвилин. Моя форма, чавунна сковорідка — 26 см у діаметрі. Випікайте в заздалегідь розігрітій духовці, при температурі 170-180 градусів 35-40 хвилин. Готовий наливний буханець дістаньте з форми, остудіть на решітці. Готувати хліб зовсім не складно, у вас обов'язково все вийде!» — запевняє господиня.

Окрошка — і салат, і холодник

«За складом цей салат дуже схожий на окрошку, звідси і назва. Заправляти можна сметаною, майонезом, йогуртом без добавок і навіть олією. За бажанням, ковбасу можна за-

Марина Гармаш.

Діти пані Марини легко впораються з будь-яким тістом.

Пиріжки за бабусиним рецептом.

Салат, що легко стає окрошкою.

мінити на відварене філе курки», — деталізує свій наступний рецепт Марина Гармаш.

Потрібно: картопля відварена — 6 шт., яйця зварені — 4-5 шт., ковбаса варена — 300 г, огірки свіжі — 2 шт., редиска — 200 г, зелена цибуля — 1-2 пучки, кріп — 5-6 гілок, майонез — 3 ст. л., сіль, мелений перець, лимонний сік — за смаком.

Дрібно покришіть зелену цибулю і кріп. Картоплю, курячі яйця, ковбасу, огірки наріжте кубиками. Редиску в салат можна натерти на тертиці або нарізати дрібними кубиками. У салатниці змішайте підготовлені продукти, додайте майонез, сіль, мелений перець і лимонний сік — за смаком. Салат виходить дуже легкий та ароматний. Якщо відварити картоплю та яйця заздалегідь, то ще й швидким у приготуванні.

А хочете не салат, а окрошку, залійте суміш квасом, сироваткою, айраном, кефіром, мінералкою. Додайте обов'язково лимонний сік для кислинки, сметану. Це так смачно!

Пухкі пиріжки — бабусине диво

«Ніжні, повітряні, в міру сочні. Готувати можна з будь-якої солодкою начинкою — джемом, сиром, ягодами і фруктами. Тісто чудово підходить для приготування дріжджового пирога. Вихід великий — приблизно 60 штук, тому можна сміливо розділити порцію», — радить кулінарна майстриня.

Знадобиться: 500 мл молока,

50 г свіжих дріжджів, 225 г цукру, дрібка солі, пачка ванільного цукру, 5 яєць, 4-5 ст. л. манної крупи, 100 мл олії, 7,5-8 склянок борошна. Для змащення: 1 яйце.

Начинка: 500 — 700 мл, тобто банка яблучного джему.

Молоко доведіть до кипіння. Зніміть з вогню, залийте манну крупу, перемішайте. Остудіть до теплого стану. Додайте дріжджі, ст. л. цукру. Залиште на 30 хвилин. Цукор, що залишився, збирайте з яйцями, сіллю і ванільним цукром.

З'єднайте обидві маси. Додайте просіянне борошно, не все відразу, а в два-три етапи і 50 мл олії. Замісіть м'яке тісто, наприкінці замісу додайте ще 50 мл олії. Тісто виходить м'яке, не забіте, не липне до рук. Дайте підіти 1-1, 5 години. За цей час два рази опустіть тісто. Поверхню та руки змажте рослинною олією, розділіть тісто на невеликі кульки. Округліть кожну кульку окремо, накрійте рушником або харчовою плівкою, залиште на 15-20 хвилин. Сформуйте пиріжки, дайте підіти на деку 10-15 хвилин. Змасťте збитим яйцем. Випікайте в заздалегідь розігрітій духовці при температурі 170-180 градусів до рум'яності близько 20 хвилин.

Такі пиріжки нагадують дитинство, коли бабуся випікала їх із малиною, абрикосами і вишнями. Соковиті, солодкі та дуже ароматні.

Піца із секретиком

«Тонке тісто, соковита начинка, і маленький секрет, — інтригует Марина. — Цим рецептом користуюся вже багато років. Міняю лише склад начинки. З даної кількості інградієнтів виходить три великих піци. Тісто не вимагає розкочування, формує його на деко. Чудово нарізається, не згиняється, не провисає під вагою начинки. Цей рецепт тіста — мій улюблений».

Для тіста: 300 мл теплої води, 2 ч. л. сухих дріжджів, 0, 5 ч. л. меленої суміші перців, 2 ч. л. солі (без гірки), 10 ст. л. олії (без запаху), 4 склянки борошна.

У теплу воду додайте сухі дріжджі, залиште на пару хвилин. Додайте сіль, суміш перців, олію й борошно. Замісіть тісто, покладіть у пакет, зав'яжіть, але не щільно. Поставте у холодильник на 4 години. За цей час тісто збльшиться в розмірі в 2-3 рази. Деко злегка змасťте олією. Розділіть тісто на три частини. Долонями розтягніть кожну на деко, надаючи потрібної форми. Бортики не роблю. Змасťте соусом, посипте улюбленою начинкою. Випікайте в заході заздалегідь розігрітій духовці при температурі 180-190 градусів 12-15 хвилин. Гарячу піцу перекладіть на дошку, нарізати можна відразу.

Смакує як гарячою, так і холодною. Суміш мелених перців і є тим маленьким секретом.

«Я готую з того, що доступне кожній господині, — підсумовує Марина Гармаш. — Тому мої рецепти і користуються популярністю». І бажає господиням натхнення на кулінарну творчість, радить не зупинятися у своїх кулінарних пошуках і фантазіях, бо це об'єднує родину і створює родинний затишок. Смачного!

СПОРТ

Григорій Козловський
президент ФК «Рух» (Львів)

УКРАЇНА МОЛОДА | 15
ВІВТОРОК, 26 ТРАВНЯ 2020

«Нам потрібно більше поєдинків із вітчизняними командами топ-рівня.
Слід перелаштовуватися на швидкості УПЛ. Усіма думками, серцем і турнірною таблицею ми в елітному дивізіоні».

Григорій ХАТА

Рестарт чемпіонату України у підтриманий більшістю клубів прем'єр-ліги день — 30 травня — опинився під питанням. Послаблення, котре набрали чинності на другому етапі виходу країни з коронавірусного карантину, дозволяють проводити спортивні змагання за участі не більше 50 осіб. Натомість в УПЛ та УАФ зауважують, що для організації та проведення кожного футбольного матчу в елітному дивізіоні (розуміло, без глядачів) необхідна участь бодай 200 осіб.

Відтак представники Української асоціації футболу звернулися до МОЗ із проханням про винятковий дозвіл на збільшення ліміту учасників офіційних матчів до двох сотень, адже, окрім футболістів і представників клубів, до обслуговування поєдинків залишаються правоохоронці, телетранслятори, технічні працівники тощо.

Таким чином затвердження дати рестарту ЧУ опинилося в руках чиновників міністерства охорони здоров'я, котре, до слова, наполягають, що досі доведеться областей України не готові до чергового етапу послаблення протиепідемічних заходів, із яким, власне, й пов'язане розширення лімітів на участь у спортивних заходах. Тож, якщо зроблять вони для футбольної еліти виняток — поновиться ПЛ в передостанній день весни. В іншому ж випадку рестарт чемпіонату доведеться відкласти на тиждень — до 6 червня. Спортивний директор УПЛ Євген Дикий каже, що, в принципі, всі клуби готові стартувати 30 травня, проте для цього на самперед потрібне зелене світло від МОЗ.

Поки ж, очікуючи офіційного рестарту, учасники ЧУ-2019/2020 активно грають тестові поєдинки, використовуючи для спарингів нижчолігових

■ **ПРЕМ'ЄР-ЛІГА**

«Далі буде веселіше»

В очікуванні дозволу на рестарт сезону колективи футбольної еліти проводять контрольні спаринги

опонентів або ж команди, як-то було у дуелях «Олександрія» — «Ворскла» та «Колос» — «Олімпік», що перебувають у протилежному для одного з представників пари «секстеті» УПЛ.

Зважаючи, що вибір спаринг-партнерів у клубів прем'єр-ліги не надто широкий і обмежений не тільки національними кордонами, а й санітарно-протиепідемічними вимогами, свій ігротивний потенціал після двомісячної перерви перевіряють вони доволі цікаво. Приміром, дебютанти еліти з Ковалівки та донецькі «олімпійці» провели двобій за схемою чотири тайми по 30 хвилин, у якому сильнішою виявилася команда з, так би мовити, «аутсайдерської» шістки. Утім головний тренер «Колоса» Руслана Костишина мінімальна поразка (1:2) не надто засмутила: «Розумів, що гратега в такому форматі хлопцям буде важко. Але для нас головне, що футбол повертається. Зараз усе лише тільки починається, а далі буде веселіше».

Не потішлили свого наставника перемогою в першому після двомісячної перерви поєдинку київські «динамівці». У товариському протистоянні з лідером першої ліги — львівським «Рухом» — підопічні Олексія Михайличенка обмежилися

У незвичному поєдинку на чотири тайми ковалівський «Колос» зазнав мінімальної поразки від «Олімпіка».
Фото з сайту koloskovaliivka.com.

«сухою» нічиєю. А через день після спарингу з «біло-синіми» на міцність «Рух» випробував уже інший флагман вітчизняного футболу. До 64-ї хвилини матчу проти «Шахтаря» львів'янам вдавалося тримати рівновагу. Проте в підсумку все завершилося їхнім розгромом — 4:1.

«Ми на правильному шляху. За три дні зіграли два матчі з «топ»-клубами. До певного моменту все було нормальним, але потім команда зупинилася. Але я задоволений, — каже президент «Руху» Григорій Коз-

ловський. — Нам потрібно більше такім поєдинків. Слід перелаштовуватися на швидкості УПЛ. Усіма думками, серцем і турнірною таблицею ми в елітному дивізіоні».

Зауважимо, що на момент зупинки розіграшу в першій лізі саме «Рух» очолював проміжний табель про ранги дивізіону. Днями ж на зібранні клубів Професіональної футбольної ліги було вирішено, що турніри в першій та другій лігах (через обставини непереборної сили) не будуть дограні, відтак міжлігові

переходи можуть відбутися на основі «заморожених» турнірних таблиць. Утім не виключено, що склад першолігової делегації, котра за підсумками сезону має піднятися до вищої ліги, визначатиметься в мінітурнірі за участі шести колективів з авангардної частини протоколу, що проходили атестацію в УАФ на предмет свого підвищення в класі. А в цьому контексті спаринги «Руху» з найсильнішими клубами країни виглядають велими цінними для них надбаннями. ■

Григорій ХАТА

■ **ТЕНІС**

Хороший знак

Перший за рейтингом тенісист України взяв участь у виставковому турнірі в Будапешті

На «Кубку Будапешта» Сергій Стакховський відсвяткував перемогу лише в одному з чотирьох зіграних поєдинків.

Фото з сайту xsport.ua.

ти (як у «класиці») геймів. Самі ж змагання мали статус змішаного парного турніру, на першому етапі якого шість

тандемів були поділені на дві групи, де, окрім парних дуелей, грали ще й «одинаки».

У Будапешті Стакховський виступав у команді з уродженкою Угорщини Анною Бондар, котра, зрештою, й допомогла йому відсвяткувати єдиний успіх на турнірі. Сергій та Анна взяли гору над «мікстом» Петера Надя та Тімеї Бабош — 4:2, 4:3 (7:5). При цьому невдачами для Стакха завершилися його одиночні побачення з Надем (4:1, 1:4, 2:4) та Мартоном Фучовичем (1:4, 2:4), а також програв він — у тандемі з Бондар — і двобій пари Фучович/Фанні Столлар (4:2, 1:4, 6:10), залишивши таким чином поза фінальною стадією. «Результат, звісно, не той, на який я розраховував, проте це хороший початок тенісного «камбеку». Дякую організаторам за можливість», — написав у своєму «Інстаграмі» Стакх.

Іще одним осередком відновлення тенісного життя на континенті стане Ірпінь, що під Києвом. Тут, на кортах тенісного центру ФТУ, 26 травня стартиє жіночий турнір за участі відомих українських тенісисток — Лесі Іурченко, Марти Костюк, Людмили та Надії Кіченок. Загалом, восьмero вітчизняних тенісисток упродовж п'яти днів змагатимуться за головний приз «UTF Ladies Invitational».

Як інформують організатори турніру, змагання проходитимуть за форматом підсумкових баталій WTA. Октет учасниць, зважаючи на персональний рейтинг кожної з тенісисток, поділять на дві групи. Після одноколового турніру мають визначитися по дві найкращі представниці кожної з «пульок», які в наступних півфінальній та фінальній стадіях і визначать переможницю. ■

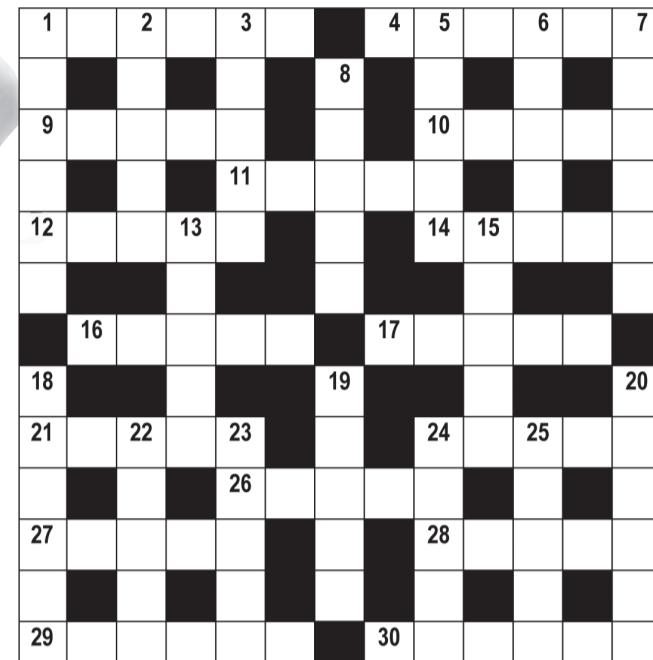
Читайте
в наступному
номері:

Сильний розум слабкої статі

Україна вчетверте стала кращою командою на Європейській олімпіаді з математики для дівчат. Жодній іншій країні світу не вдалося

16 | УКРАЇНА МОЛОДА
ВІВТОРОК, 26 ТРАВНЯ 2020

КАЛЕЙДОСКОП

■ КРОСВОРД ВІД МАЛАНКИ №44

По горизонталі:

1. Порода собаки, в якого шкіри в півтора раза більше, ніж треба.
4. Столиця Адигеї. 9. Останній пункт порядку денного зборів. 10. Головна артерія. 11. Прізвище Лесі Українки та Олени Чілкі. 12. Широка проїзна дорога. 14. Відроджена з небуття мова Ізраїлю. 16. Місто на Франківщині, колишня столиця могутнього князівства. 17. Викуп за наречену в народів Сходу. 21. «Ще треті ... не співали, ніхто ніде не гомонів. Сичі в гані перекликались і ясен раз у раз скрипів» (Тарас Шевченко). 24. Тасма із золотих чи срібних ниток як один з елементів форменного одягу. 26. Президент Молдови. 27. Платжний засіб. 28. Вода у стані кипіння. 29. Доведений до останньої стадії зношеності одяг.

13. Жіноча прикраса, підвіска. 15. Заміська дача багатіїв. 18. «Уміряють майстри, залишаючи ..., як рану. В барельєфах печалі уже їм спинила мить» (Ліна Костенко). 19. Ім'я відомого «хлопомана», батька Максима Рильського. 20. Канцелярський предмет для закріплення паперу на дощі. 22. Відчуття, яке виникає після важкої праці. 23. У Стародавній Греції — людина, яка не бере участі у суспільному житті громади. 24. Короткий образний вислів, сентенція філософського чи повчально-го змісту, викладений у віршах або ритмічній прозі. 25. Знаменитий іспанський поет і драматург.

Кросворд №42 від 19 травня

По вертикалі:

1. Копчена риба в олії, з якої виходять смачні бутерброди. 2. Засіб для виховання школярів на початку XIX століття. 3. Враження. 5. Плем'я американських індіанців. 6. Найкращий спосіб отримання товарів в умовах карантину. 7. Давня іспанська срібна монета, популярна серед

■ ПРИКОЛИ

Мона знайшов глечик із золотими монетами і як чесний, законосухняний громадянин узяв собі 25%, а решту переховав.

***

Дві подружки на Привозі.

— Розочки, ти ж недавно переїхала на нову квартиру. Ну і я там?

Спочатку відчувала себе зовсім чужою. А потім з усіма пересварилася.

***

У мене сусідка молодець — 20 хвилин лаяла чоловіка і жодного разу не повторилася — працює вчителькою мови та літератури.

***

Рабинович іде по вулиці, рап-

том бачить — аварію. Підходить і питас:

— Страховий агент уже приходить?

— Ні.

— Тоді я ляжу поруч із вами.

***

— Абраме, чому всі порнографічні фільми ти дивишся з кінця?

— Фімо, ти не уявляєш, яку насолоду я відчуваю, дивлячись, як повія повертає гроши клієнту.

***

— Роз Мойсейно, а вчора ви говорили, що все було за згодою.

— Пане лейтенант, діамант виявився фальшивим, значить, що все-таки було згвалтування.

***

При використанні наших публікацій посилання на «УМ» обов'язкове.

Рукописи не рецензуються і не повертаються.

Відповідальність за зміст реклами несе рекламодавець.

Комерційні публікації виходять під рубриками:

«Український виробник», «Позиція», «Банківська справа».

«Фінансова експертіза», «Здоров'я та бути», «Це — працює!»,

«Знайомтесь — новинка», «Партнерство», «Програми»,

«Проекти», «Альма-матер», «Продукт», «Протистояння»,

«Вітасмо», «Любов і الشا».

Матеріали із позначкою Ⓛ друкуються на правах реклами

Газета друкується
у видавництві:
«Преса України» — у Києві

Зам. 3009044

«Видавничий дім

«Високий Замок» — у Львові

Зам. блок № 236

Верстка та виготовлення

фотоформ —

комп'ютерний центр

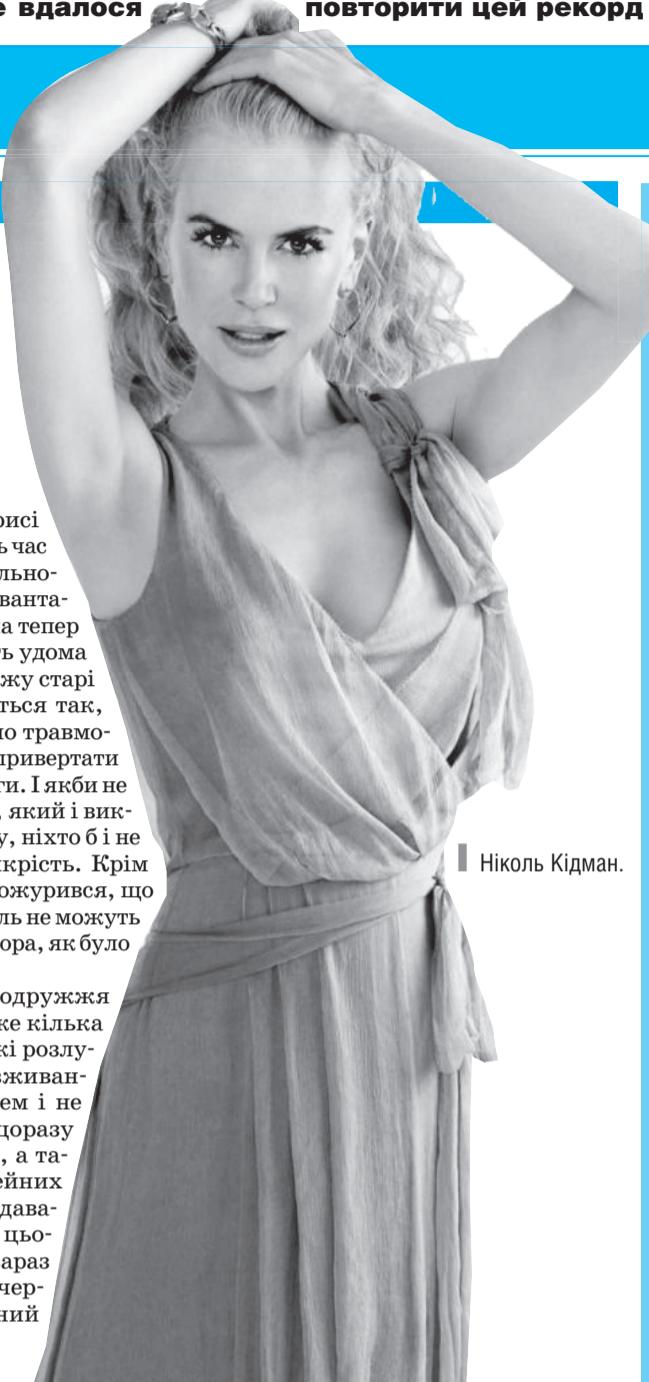
редакції «УМ».

Газета виходить

у вівторок, середу,

п'ятницю — суботу (спільні номери)

Тираж 86734

Ніколь Кідман.

■ СІМЕЙНІ ПУТА

Ніколь Кідман у гіпсі...

...а Кіт Урбан у розчуленні

Дара ГАВАРРА

Через карантинні заходи в цілому світі закрито чимало установ, підприємств, а також ресторанів, салонів краси, тренувальних залів. Ось і доводиться людям самотужки доглядати за собою, тренуватися вдома. Іноді це «виливається» у кумедні відео чи фото, які не лише користувачі соцмереж, а й зірки постять на своїх сторінках. Та, окрім кур'єзів, «самозайннятість» може закінчитися не лише жартами, а й травмами. Так сталося і з Ніколь Кідман. Днями її чоловік виклав фото, на якому вона дивляється його онлайн-концерту. Увагу всіх привернула нога актриси, що була закута в спеціальний чобіток. Кіт Урбан дав пояснення, що Ніколь травмувалася під час пробіжки.

Позаяк під час карантину зіомок немає, проте форму якось підтримувати треба, то пані Кідман залиблюється щодня виходити побігати на околицях Лос-Анджелеса. Та цього разу на шляху звичного маршруту вона не помітила вибійни, тож впала й травмувалася під час пробіжки.

Нагадаємо, подружжя Кідман-Урбан уже кілька разів було на межі розчулення через зловживання Кіта алкоголем і не тільки, проте щоразу мудрість Ніколь, а також робота сімейних психотерапевтів давали другий шанс цьому шлюбу. Ось і зараз пара переживає черговий романтичний період.

Варка ВОНСОВИЧ

У китайському місті Шаоян гospодар не знає, радіти йому чи замучуватися через свого улюблена — золотистого ретривера Сяо Ер. Хазяйновитий пес тягне додому все, що десь погано лежить, — будівельні матеріали, садовий інвентар, інструменти, які хтось забув прибрасти, чужі речі, що залишились без нагляду. Можливо, таким чином він намагається дозвести господарю свою відданість, викликати схвалення, а ще — любов і турботу, адже Сяо Ер почав «клініку», адже Сяо Ер почав «цу-

на. Це все одно, як коти доводять свою «потребність» і приносять до господи вполованих мишей.

Ta останнім часом ця звичка чотирилапого вже стала переходити у «клініку», адже Сяо Ер почав «цу-пині» тварин. Якось він приніс у зубах додому сусідську курку, а одного разу взагалі привів із мотузкою корову, яка паслася собі на лузі. Господар ретривера переживає, що це вже «пахне» криміналом.

■ ПОГОДА

27 травня за прогнозами синоптиків

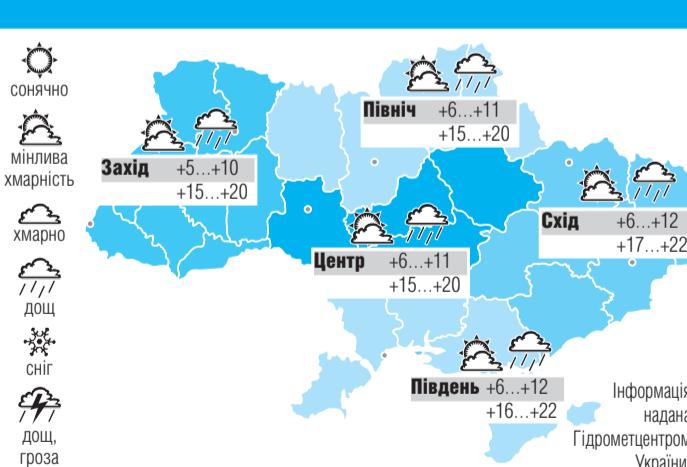
Київ: хмарно з проясненнями, короткачесний дощ. Вітер північно-східний, 5-10 м/с. Температура вночі +9...+11, у день +17...+19.

Миргород: короткаческий дощ. Уночі +8...+10, у день +16...+18. **Вінниця:** короткаческий дощ. Уночі +6...+8, у день +17...+19.

Одеса: невеликий короткаческий дощ. Уночі +10...+12, у день +15...+17.

25 травня температура води в **Чорному та Азовському морях** становила 13-18 градусів, у **Дніпрі** біля Києва — 14.

Курорти Карпат: хмарно з проясненнями, короткаческий дощ. **Трускавець:** уночі +6...+8, у день +16...+18. **Моршин:** уночі +6...+8, у день +15...+17.

Передплатні індекси: 60970, 1555

Наша адреса: 03047, Київ, пр. Перемоги, 50

Телефони редакції: 044-361-62-61;

з мобільного: 094-926-32-61

Електронна пошта редакції:

ukrmoloda@ukr.net

Рекламне бюро:

reklama-umoloda@ukr.net

Відділ реалізації:

454-84-41

sale_umoloda@ukr.net

«УМ» в інтернеті: <http://www.umoloda.kyiv.ua>

Відділі:

економіки — wagmer@ukr.net

культури, історії, суспільних проблем —

vsamchenko@ua

Україна молода

Редактор Михайло Дорошенко

Засновник і видавець —

ПП «Україна молода»

Свідоцтво про реєстрацію:

КВ №3386 від 29.08.98

© Дорошенко М.І., 2013

При використанні наших публікацій посилання на «УМ» обов'язкове.

Рукописи не рецензуються і не повертаються.

Відповідальність за зміст реклами несе рекламодавець.

Комерційні публікації виходять під рубриками:

«Український виробник», «Позиція», «Банківська справа».

«Фінансова експертіза», «Здоров'я та бути», «Це — працює!»,

«Знайомтесь — новинка», «Партнерство», «Програми»,

«Проекти», «Альма-матер», «Продукт», «Протистояння»,

«Вітасмо», «Любов і шана».

Матеріали із позначкою Ⓛ друкуються на правах реклами